

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO SPRÁVNÍ
ÚSTAV EKONOMIKY A MANAGEMENTU**

**POROVNÁNÍ POJISTNÝCH RIZIK,
VZNIKAJÍCÍCH
U POJISTNÝCH UDÁLOSTÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**AUTOR PRÁCE: Lucie Klimešová
VEDOUCÍ PRÁCE: doc. Ing. Radim Roudný, CSc.**

2007

**UNIVERSITY PARDUBICE
FACULTY EKONOMICKO ADMINISTRATIVE
INSTITUTION ECONOMIES A MANAGEMENT**

**COMPARISON INSURABLE
DIVERSIFICATIONS,
RISING near INSURABLE
NEWSMAKER**

BACHELOR WORK

AUTHOR:

Lucie Klimešová

SUPERVISOR:

doc. Ing. Radim Roudný, CSc.

2007

P r o h l a š u j i,

že tuto bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem ve své práci použila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst.1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice

V Pardubicích dne 15. května 2007

L u c i e K l i m e š o v á

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce doc. Ing. Radimu Roudnému, CSc. za jeho odborné vedení, cenné připomínky, rady a vstřícnost. Dále bych touto cestou poděkovala všem, kteří mi byli nápomocni při zjišťování uvedených údajů – pan Ing. Čermák, pan Slanař, paní Klimešová a další.

SOUHRN

Tématem této bakalářské práce je zpracování problematiky pojistných rizik. Pojistné riziko nám samo o sobě vyjadřuje míru pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím.

Obsahem práce je charakteristika pojišťovnictví. Navazující část práce obecně popisuje vysvětlení pojmu „riziko“ a s ním související problematika. V práci se dále objeví konkrétní popis jednotlivých druhů pojištění, která poskytují ochranu proti případným rizikům, která nám mohou hrozit.

Bakalářská práce se prakticky zaměřuje na oblast pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla (dále POVP), které v sobě skrývá mnohá rizika a nebezpečí, kterých bychom se měli vyvarovat. Na základě tohoto typu pojištění je na několika pojišťovnách názorně popsáno a zjišťováno (ze zadaných a zjištěných ukazatelů), jaké postavení, výhody, nabídky a závislosti mají pojišťovny mezi sebou, na trhu a co všechno ze zjištěných údajů pomůže budoucím klientům v rozhodování (druh pojištění, typ pojišťovny v rámci povinného ručení).

TOTALITY

Subject those baccalaureate work is processing problems insurable diversifications. Insured risk to us by itself means probability measure rise claims developed insurable danger.

Content work is rating system of insurance. Coherent transport systems volume of work generally describes explication conceive „hazard" and with him related problems. In work further discovers concrete description single floater that the offer protection against pertinent diversification that the to us they may threaten.

Baccalaureate work virtually survey on region airport and air meeting from running motor vehicles (further POVP), which nesting hides through many dangers diversification and danger that the would have had avoid. On the basis hereof type insurance is on several insurance company clearly circumscribed and investigate with (from engaged and ascertained roadsings), what position, benefits, offers and dependencies have insurance company with one another, in the marketplace and what all from ascertained datums will help future clients in decision making (floater, type insurance company in terms of obligatory liability).

OBSAH

SOUHRN	6
ÚVOD	10
1 VÝZNAM POJIŠŤOVNICTVÍ	11
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ POJIŠŤOVNICTVÍ A POJISTNÉHO TRHU.....	11
1.2 VÝVOJ POJISTNÉHO TRHU OD 90.LET DO ROKU 2004.....	15
1.3 VÝZNAMNÉ MEZNÍKY V POJIŠŤOVNICTVÍ.....	19
2 RIZIKO	20
2.1 POJEM RIZIKO.....	21
2.2 RIZIKO V POJIŠŤOVNICTVÍ.....	22
2.3 ANALÝZA RIZIK.....	22
2.4 POJISTITELNOST RIZIK.....	23
2.4.1 <i>Kriteria pojistitelnosti rizik</i>	23
2.4.1.1 Kriterium nahodilosti.....	23
2.4.1.2 Kriterium jednoznačnosti.....	23
2.4.1.3 Kriterium odhadnutelnosti.....	24
2.4.1.4 Kriterium nezávislosti.....	24
2.4.1.5 Kriterium velikosti.....	24
3 DRUHY POJIŠTĚNÍ	24
3.1 POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY.....	25
3.1.1 <i>Dobrovolné pojištění odpovědnosti za škody</i>	25
3.1.2 <i>Povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škody</i>	25
3.1.3 <i>Zákonné pojištění odpovědnosti za škody</i>	26
3.2 POJIŠTĚNÍ MAJETKU.....	26
3.2.1 <i>Pojištění domácnosti</i>	26
3.2.2 <i>Pojištění průmyslových rizik</i>	27
3.2.3 <i>Pojištění přepravy zásilek</i>	27
3.2.4 <i>Pojištění staveb</i>	28
3.2.5 <i>Pojištění zemědělských rizik</i>	28
3.2.5.1 <i>Pojištění zemědělských plodin</i>	28
3.2.5.2 <i>Pojištění hospodářských zvířat</i>	28
3.2.5.3 <i>Pojištění lesních porostů pro případ poškození nebo zničení živelní událostí</i>	29
3.2.6 <i>Úvěrové pojištění</i>	29
3.2.7 <i>Havarijní pojištění</i>	29
3.3 POJIŠTĚNÍ OSOB.....	30
3.3.1 <i>Životní pojištění</i>	30
3.3.2 <i>Sociální pojištění</i>	30
3.3.3 <i>Důchodové pojištění</i>	31
3.3.4 <i>Úrazové pojištění</i>	31
3.3.5 <i>Pojištění dětí a mládeže</i>	32
3.3.6 <i>Pojištění závažných onemocnění</i>	32
3.3.7 <i>Pojištění léčebných výloh</i>	32
4 ČINNOSTI POJIŠŤOVNY	33
4.1 POJIŠŤOVACÍ ČINNOST.....	33
4.2 ZAJIŠŤOVACÍ ČINNOST.....	33
4.3 ZÁBRANNÁ ČINNOST.....	33
4.4 PORADENSKÁ ČINNOST.....	34
4.5 ASISTENČNÍ SLUŽBY.....	34
5 HODNOCENÍ POJIŠŤOVEN V RÁMCI POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY ZPŮSOBENÉ PROVOZEM VOZIDLA ZA ROK 2005 POMOCÍ VYBRANÝCH UKAZATELŮ ...	34

5.1	POJIŠTOVNY	34
5.1.1	Allianz	35
5.1.2	Česká podnikatelská pojišťovna.....	35
5.1.3	Česká pojišťovna.....	36
5.1.4	ČSOB Pojišťovna	37
5.1.5	Generali pojišťovna	37
5.1.6	Kooperativa pojišťovna.....	38
5.1.7	Triglav pojišťovna.....	39
5.1.8	Uniq pojišťovna.....	39
5.1.9	Wüstenrot pojišťovna	40
5.2	UKAZATELE	41
5.2.1	Podíl pojišťoven na trhu podle předepsaného pojistného.....	42
5.2.2	Podíl pojišťoven na trhu podle počtu pojištěných vozidel.....	43
5.2.3	Průměrné vyplacené pojistné plnění na 1 poj. vozidlo.....	44
5.2.4	Škodní průběh = škodovost (v %)	45
5.2.5	Průměrné pojistné na 1 pojištěné vozidlo	47
5.2.6	„Zisk“ pojišťoven.....	48
5.3	ZÁVISLOSTI ZJIŠTĚNÝCH POMĚRŮ.....	50
5.3.1	Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel za rok 2003 - 2005	50
5.3.2	Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2003 - 2005	52
5.3.3	Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za roky 2003- 2005	54
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
	SEZNAM ZKRATEK.....	60
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	61
	SEZNAM PŘÍLOH.....	62

Úvod

Bakalářská práce se zabývá pojistnými riziky a pojišťovnictvím celkově. Toto téma jsem si vybrala nejen kvůli jeho pestrosti, ale také proto, že jsem se chtěla dozvědět o možnostech pojištění více, než dosud.

Pojišťovnictví je nedílnou součástí ekonomiky. Významnou měrou přispívá ke stabilitě této ekonomiky a národního hospodářství celkově. Pokud bychom sledovali vývoj pojišťovnictví, tak bychom zjistili, že největšího rozmachu a rozkvětu (vznik nových pojišťoven) byl v 90. letech 20. století. Důležitým mezníkem byl konec monopolu České pojišťovny a vznik nových a konkurenčních pojišťoven. Ve své práci přibližuji problematiku rizik, která mohou nastat pro kteréhokoli klienta. Je dobré vědět, že i proti riziku se lze chránit prostřednictvím pojištění. Každý z nás má své zdraví, které si musí chránit. Lidé vlastní mnoho movitých a nemovitých věcí a také ty jsou při různých situacích v nebezpečí. Pojištění dává člověku alespoň malou naději, že i při vzniklé škodě, která způsobí velké ztráty, bude částečně zabezpečen nějakou finanční částkou, kterou poskytne právě pojišťovna.

V první části bakalářské práce jsem použila metodu literárního průzkumu. Jde především o přiblížení historického hlediska na pojišťovnictví a také vysvětlení pojmu „pojistné riziko“. Možné způsoby ochrany nám přiblíží základní druhy pojištění, které nám na současném trhu pojišťovny nabízejí, abychom měli lepší představu o tom, před čím vším se můžeme dát pojistit a tím pádem ochránit.

Aplikační část mé práce se zaměřuje na jeden druh pojištění, a sice pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. V této druhé části budou analyzovány údaje, které zveřejnila ČNB.

Cílem bakalářské práce je obecné zhodnocení stavu pojišťovnictví v rámci ochrany před případnými pojistnými riziky (formou zvoleného druhu pojištění) a vyhodnocení praktické části, která posuzuje vybrané pojišťovny poskytující pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

1 Význam pojišťovnictví

Jedním z významných odvětví ekonomiky je pojišťovnictví. Zabývá se především pojišťovací činností, zajišťovací činností a dalšími souvisejícími činnostmi. Těmito souvisejícími činnostmi se rozumí zprostředkovatelská činnost prováděná v souvislosti s pojišťovací nebo zajišťovací činností, poradenská činnost, která souvisí s pojištěním fyzických a právnických osob, šetření pojistných událostí prováděné na základě smlouvy s pojišťovnou a další činnosti prováděné se souhlasem Ministerstva financí. Pojišťovnictví také zahrnuje všechny pojišťovací a zajišťovací instituce, které mají podle platné právní povolení k provozování činností v pojišťovnictví. V rámci pojišťovnictví v jednotlivých zemích existují a působí instituce, jejichž účelem a úkolem je organizování vzájemné spolupráce pojišťoven, asociace pojišťoven.

Tyto instituce se liší svým zaměřením, organizační formou, velikostí. Ve většině zemí působí velké množství institucí provozujících pojištění, avšak převážnou většinu pojistných operací provádí pouze jen několik velkých pojišťoven.

1.1 Historický vývoj pojišťovnictví a pojistného trhu

Na území České republiky má pojišťovnictví již dlouhodobou tradici. Naše první česká vzájemná pojišťovna byla založena v Praze v roce 1827 a jejím zakladatelem byl Josef Matyáš hrabě z Thunu a Hohensteinu a František Josef hrabě z Vrtby. V roce 1830 byla v Brně zřízena Moravsko-slezská vzájemná pojišťovna.

Následující období je charakteristické tím, že vznikaly a rozvíjely se řady dalších vzájemných pojišťoven a pojišťovacích spolků. Tehdy nositelé pojistného rizika byli současně členi těchto společenstev. Ze svých příspěvků jednak vytvářeli pojistné fondy a současně se účastnili i hospodaření s nimi a rozhodování o nich na základě vzájemně dohodnutých pravidel.

Právní úprava vycházela z nařízení č. 31/1896 Sbírkou říšských zákonů, o zakládání, zařízení i hospodaření pojišťoven (pojišťovací regulativ), které bylo prováděcím předpisem spolkového zákona č. 253/1852 ř. z. Tento předpis upravil a zavedl v pojišťovnictví státní dozor, a to jednak regulací zakládání a hospodaření pojišťoven, zabezpečenou vydáváním koncesí k podnikání, a stanovením zásad pro hospodaření, promítnutých i do pojistných podmínek, a dále také schvalováním pojistných podmínek a sazeb pojistného. I přes tuto

regulaci docházelo ke zhoršování postavení pojistníků a také k rozvoji pojišťovnictví mimo rámec státní účasti na mezinárodních trzích. Bylo to hlavně v důsledku spekulací a vzrůstající konkurenci při podnikání. Kvůli této situaci vznikla potřeba zavést účinnější právní regulace a sjednocování pojistných podmínek v mezinárodním měřítku. Proto byl přijat nový zákon o pojistné smlouvě č. 145/1934 Sb. a zákon Národního shromáždění č. 147/1934 Sb., o zabezpečení nároků pojistníků v pojištění soukromém a o státním dozoru na soukromé pojišťovny. Tento zákon stanovil podrobné zásady pro činnost tuzemských pojišťoven i příslušná pravidla pro podnikání cizozemských pojišťoven na území Československé republiky. V zájmu pojistníků byla především upravena tvorba zabezpečovacích fondů, způsob nakládání s jejich jměním, úprava konkursu pojišťovny a státní dozor na pojišťovny, spočívající především v kontrole dodržování platných předpisů v pojišťovnách, hospodaření pojišťoven vztahující se na všechny okolnosti, které byly především pokladem pro splnitelnost závazků pojišťoven. Zákon také obsahoval úpravu sankcí, který byly ukládány v důsledku porušení stanovených povinností. V této době také poprvé dochází k zavedení obligatorního pojištění odpovědnosti za škody, které byly způsobené provozem motorových vozidel. Ke změně této úpravy a také k zásadnímu doplnění došlo vládním nařízením č. 331/1942 Sb., které dokonce změnilo orgán dozoru. Tímto orgánem bylo Ministerstvo vnitra a nově se jím stalo Ministerstvo hospodářství a práce.

V roce 1945 na konci II. světové války působilo na našem území celkem 733 pojišťoven a pojišťovacích spolků a z tohoto počtu bylo 158 prezentací a zastoupení pojišťoven zahraničních. Celé smluvní pojišťovnictví bylo na území Československa znárodněno podle ustanovení § 1 dekretu prezidenta republiky č. 103/1945 Sb.

V roce 1946 bylo stanoveno vytvoření pěti pojišťoven, tzv. národních podniků. Došlo k tomu na základě ustanovení § 10 již uvedeného dekretu č. 103/1945 Sb., kterým byla vláda zmocněna provést potřebná opatření k úpravě smluvního pojišťovnictví. Dne 20. listopadu 1946 vyhlásil ministr financí usnesení vlády o vytvoření pěti pojišťoven, národních podniků, do nichž byly začleněny všechny dřívější pojišťovny se sídlem na československém území včetně ústavů pojišťoven cizích.

Byly zřízeny:

- Pojišťovna Slavia, národní podnik (vyhláška č. 2086/1946 Ú. 1.),
- Pražská pojišťovna, národní podnik (vyhláška č. 2088/1946 Ú. 1.),
- První československá pojišťovna, národní podnik (vyhláška č. 2090/1946 Ú. 1.),

- Pojišťovna Slovan, národní podnik (vyhláška č. 2092/1946 Ú. 1.),
- Nemocenská pojišťovna, národní podnik (vyhláška č. 2094/1946 Ú. 1.).

K další změně došlo 1. ledna 1948, kdy na základě vyhlášky č. 977/1948 Ú. 1. byly sloučeny Pojišťovna Slavia, n. p. , Pražská pojišťovna, n. p., Pojišťovna Slovan, n. p., a Nemocenská pojišťovna, n. p., s První československou pojišťovnou, n.p. , přičemž tato pojišťovna si změnila název na Československá pojišťovna, n.p. Vyhláškou č. 978/1948 Ú. 1. vyhlásil ministr financí stanovy této pojišťovny vydané vládou Československé republiky. Stanovy upravovaly především činnost pojišťovny, řízení její správy představenstvem, hospodaření a tvorbu technických rezerv a fondů.

Dalším významným právním předpisem byl zákon č. 95/1950 Sb., kterým se upravují některé poměry v pojišťovnictví. Tato úprava se týkala znárodněných pojišťovacích ústavů, tuzemských pojištění u cizozemských pojišťoven, úpravy poměrů spolků a zařízení provozujících tuto činnost. Ve stejnou dobu byla zrušena Pojišťovací rada a její práva a závazky přešly na pojišťovnu, neboť vytvořením jedné, bezkonkurenční pojišťovny ztratila její existence své hlavní poslání, tj. zajišťovat jednotně vedení pojišťovnictví.

Na tuto právní úpravu pak navázaly další právní předpisy, a to zákon č. 189/1950 Sb., o pojistné smlouvě, kterým se výslovně vymezil účel pojištění a upravily základní práva a povinnosti účastníků tohoto vztahu, a zákon č. 190/1950 Sb., o organizaci a úkolech pojišťovnictví.

V pojišťovnictví dochází ke změně - sice v právní úpravě a to 1. ledna 1953, kdy nabyt účinnosti zákon č. 85/1952 Sb., o pojišťovnictví. Podle § 2 zákona č. 85/1952 Sb. přestala být dne 1. ledna 1953 Československá pojišťovna národním podnikem a byl organizován státní pojišťovací ústav pod názvem Státní pojišťovna. Jejimi organizačními složkami byly hlavní správa v Ministerstvu financí, oblastní správa pro Slovensko, krajské správy, inspektoráty, správa zahraničního pojištění a strojní služba. V roce 1958 se valná hromada První české zajišťovací banky v Praze usnesla na likvidaci pojišťovacího ústavu a jeho začlenění do Státní pojišťovny. Až tímto aktem získala Státní pojišťovna úplný pojišťovací a zajišťovací monopol v Československu.

V roce 1960 byla v rámci územní reorganizace provedena jednak redukce počtu krajských správ a inspektorátů, a jednak částečná reorganizace správy Státní pojišťovny. Pojišťovnictví a pojištění přestalo být postupem času soukromou věcí vztahu mezi pojištěným a pojišťovnou a stalo se předmětem veřejného společenského zájmu. Další změna v pojišťovnictví přišla v roce 1967, kdy na základě zákona č. 82/1966 Sb.,

o pojišťovnictví, dostala Státní pojišťovna statut hospodářské organizace. Postupně byl v této době pro agendy zvláštního rázu budován samostatný odbor zvláštních provozů, který se v pozdější době rozrostl v samostatný závod.

Vytvoření federace, které bylo další změnou v pojišťovnictví, způsobilo to, že pojišťovnictví bylo svěřeno do samostatné působnosti republik (Čechy, Slovensko). Zákonem č. 162/1968 Sb., jež měl čistě organizační charakter, byl změněn zákon č. 82/1968 Sb., a byly ustaveny k 1. lednu 1969 dva samostatné pojišťovací a zajišťovací podniky – Česká státní pojišťovna se sídlem v Praze a Slovenská státní pojišťovna se sídlem v Bratislavě, obě s celostátní působností. Každý z těchto dvou podniků byl podřízen svému národnímu ministerstvu financí.

V ustanovení § 4 zákona o pojišťovnictví byl obsažen předmět činnosti pojišťoven. Na základě tohoto ustanovení připadlo pojišťovně výlučné právo provozovat smluvní a zákonné pojištění majetku, osob a odpovědnosti za škody, včetně pojištění vyplývajícího z mezinárodního obchodního styku, jakož i provozovat zajišťovací činnost. Na základě provozování pojištění vykonávala pojišťovna činnost zaměřenou na předcházení škod, tzv. zábrannou činnost. Dle uvedeného zákona mohla Česká státní pojišťovna i Slovenská státní pojišťovna provozovat pojišťovací činnost na celém území federace. Zákon v omezené míře připustil konkurenci v oblasti pojišťovnictví mezi těmito dvěma pojišťovnami. Konkurence se však neuskutečňovala, neboť pojišťovny mezi sebou uzavřely dohodu, která říkala, že Česká státní pojišťovna bude vykonávat pojišťovací činnost výlučně v České republice a Slovenská státní pojišťovna ve Slovenské republice.

V roce 1990 u nás dochází k zásadním organizačním a obsahovým změnám v pojišťovnictví. Pojišťovnictví bylo ústavním zákonem o československé federaci svěřeno do výlučné kompetence republiky, proto tuto oblast upravovala každá republika zvlášť. Nová právní úprava v pojišťovnictví byla nejprve přijata ve Slovenské republice a vycházela ze zákona č. 24/1991 Zb., o poist'ovníctve, který byl novelizován zákonem č. 25/1992 Zb. Účinnost tohoto zákona byla stanovena na 1. březen 1991, s výjimkou ustanovení týkajících se zahraničních pojišťoven a zahraničních osob podnikajících v pojišťovnictví, kde účinnost příslušných ustanovení byla stanovena až na 1. březen roku 1993. Ochranná doba pro možnost podnikání zahraničních pojišťoven na území Slovenska ve vztahu ke Slovenské státní pojišťovně byla zákonem stanovena na dva roky.

V České republice představoval novou právní úpravu v oblasti pojišťovnictví zákon č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, který nabyl účinnosti dne 28. května 1991, a ochranná doba pro zahraniční pojišťovny, resp. Českou státní pojišťovnu byla stanovena na dobu

jednoho roku, tedy do 28. května 1992. Zde je možné vidět podstatnou rozdílnost v právní úpravě v České republice a na Slovensku. Přijetím zákona o pojišťovnictví se ruší monopol České státní pojišťovny a nastává období tzv. demonopolizace pojišťovnictví.

Nová právní úprava pojišťovnictví především:

- zaměřuje se na úpravu a vymezení organizačně právních forem podniků provozujících činnosti zaměřené do pojišťovnictví, včetně vymezení těchto činností,
- zavádí se koncesní systém,
- sestavuje dozorčí orgán (Ministerstvo financí) pro tuto oblast, vymezuje jeho působnost i kompetence,
- stanoví pro tvorbu i užití účelových pojistných fondů, rezerv a fondů pojišťovny pravidla. Tato problematika je pak dále ještě upravena zvlášť, a to podrobněji ve vyhláškách, které stanoví způsob tvorby a použití účelových pojistných fondů,
- dále právní úprava obsažená v zákoně určuje pravidla pro působení zahraničních subjektů v pojišťovnictví.

Zákon o pojišťovnictví byl novelizován zákonem č. 320/1993 Sb. Mimo jiné nově upravil problematiku finančního hospodaření pojišťoven, resp. tvorbu technických rezerv a fondů pojišťoven.

Další změna zákona o pojišťovnictví byla provedena zákonem č. 60/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o Všeobecné zdravotní pojišťovně, který nabyl účinnosti dnem 1. května 1995. Důsledkem této novely je, že umožňuje zdravotním pojišťovnám provozovat smluvní zdravotní pojištění. Zákon o pojišťovnictví byl ještě novelizován zákonem č. 149/1995 Sb.

Současná právní úprava pojišťovnictví vychází ze zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění zákona č. 159/2000 Sb. (dále jen „zákon o pojišťovnictví“). Zákon s výjimkou ustanovení § 48 nabyl účinnosti dnem 1. dubna 2000 a znamená výrazné přiblížení českého pojistného práva legislativě Evropské unie.

1.2 Vývoj pojistného trhu od 90.let do roku 2004

Devadesátá léta 20. století můžeme charakterizovat jako období transformace a také dochází opět k rozvoji pojišťovnictví v tržních podmínkách. Přijetí zákona o pojišťovnictví v roce 1991 otevřelo cestu k zakládání nových pojišťoven a k rozvoji konkurence. Důležité bylo také následné přijetí účetních předpisů pro pojišťovny

a vyhlášky. Ministerstva financí č. 52/1994 Sb., kterou se stanovuje tvorba, použití a způsob umístění prostředků technických rezerv. Do souboru právních předpisů, které vymezují prostor a způsob podnikání v pojišťovnictví patří také obchodní zákoník, občanský zákoník, daňové zákony a právní předpisy k tehdy již existujícím zákonným pojištěním, tj. například – odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla a odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání. Tyto právní úpravy z první poloviny devadesátých let nesporně umožnily rozvoj pojišťovacího trhu.

K české státní pojišťovně, která byla přeměněna v roce 1993 na Českou pojišťovnu a.s., začaly postupně na pojistném trhu přibývat nové pojišťovny. Jednou z prvních, zcela nově vzniklou pojišťovnou, byla družstevní pojišťovna Kooperativa, která po rozdělení Československa působila na území České republiky prostřednictvím dvou samostatných subjektů. V Praze měla sídlo Česká Kooperativa, družstevní pojišťovna, a.s., a v Brně Kooperativa Moravskoslezská. Oba subjekty se spojily a dnes působí pod názvem Kooperativa, pojišťovna, a.s. Tato pojišťovna je univerzální pojišťovnou a působí též v oblasti pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

V roce 1991 vznikla pojišťovna Otčina, a.s., která byla orientována především na majetková a odpovědnostní pojištění. Po rozdělení Československa svou činnost na území České republiky nevyvíjí.

Dále v roce 1992 bylo uděleno povolení Hasičské vzájemné pojišťovně, a.s., se sídlem v Praze. Snahou této pojišťovny je navázat na přerušené tradice. Činnost zahájila pojišťováním majetku, odpovědnosti za škody a úrazu. V současné době nabízí také životní a důchodové pojištění, pojištění motorových vozidel a pojištění pro cesty a pobyt v zahraničí.

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s., se sídlem v Praze (dále jen „EGAP“) byla založena v polovině roku 1992 pro podporu exportu. Pojišťuje rizika spojená s vývozními a úvěrovými operacemi. EGAP byla založena zakladatelskou smlouvou ze dne 10.2.1992, kterou se zakladatelé – Federální ministerstvo financí, Federální ministerstvo hospodářství, Federální ministerstvo zahraničního obchodu, Ministerstvo financí České republiky a Ministerstvo financí Slovenské republiky – v souladu s bodem I/5 přílohy usnesení vlády ČSFR č. 721/1991 o programu na podporu exportu za podmínek stanovených zákonem č. 513/1991 Sb., zákonem č. 185/1991 Sb. a zákonem č. 24/1991 Sb., ve znění zákona č. 25/1992 Sb., dohodli o založení společnosti. Při založení obdržela společnost EGAP vklad z rozpočtu federace i republik do základního

jmění. EGAP má podmínku pro provozování pojištění vývozních úvěrových rizik a to takovou, že všechny akcie EGAP jsou ve vlastnictví státu a akcionáři zastupující stát jsou zastoupeni v představenstvu a v dozorčí radě společnosti alespoň dvoutřetinovou většinou. Činnost se provádí privátně vlastním jménem společnosti na vlastní účet (např. garantování exportních úvěrů), část na účet a jménem státu (např. garance za dovozní úvěry). Pojištěním vývozních úvěrových rizik se rozumí pojištění krátkodobých a dlouhodobých vývozních úvěrů proti teritoriálnímu riziku a dlouhodobých vývozních úvěrů, proti riziku nezaplacení fyzickou osobou s trvalým pobytem nebo právnickou osobou se sídlem mimo území České republiky z důvodů její platební neschopnosti nebo platební nevěře. EGAP poskytuje v současné době i pojištění krátkodobých vývozních úvěrů proti komerčním rizikům a dále pojištění úvěrů na financování výroby pro vývoz a pojištění neplatebních záruk poskytovaných zahraničním odběratelům, resp. jejich bankám (nepřímá záruka).

Další pojišťovnou, která obdržela licenci byla Živnostenská pojišťovna, a.s., se sídlem v Pardubicích a bylo to koncem roku 1992. Pojišťovna, která zpočátku nabízela majetkové a odpovědnostní pojištění, rozšířila svou nabídku o životní pojištění, zejména o pojištění vážných chorob. V druhé polovině roku 1995 se stala Živnostenská pojišťovna součástí finanční skupiny České spořitelny, a.s. Dnes působí pod názvem ČS-Živnostenská pojišťovna, a.s., a poskytuje též pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

Investiční a poštovní banka v roce 1992 založila IPB Pojišťovnu, a.s., se sídlem v Pardubicích a jako první banka v České republice rozšířila své finanční služby o pojišťovnictví. IPB Pojišťovna, a.s., působila na svém začátku v oblasti životního pojištění. V současnosti působí i v oblasti neživotního pojištění a stejně tak v oblasti pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Ve stejném roce vstoupila na pojistný trh Nationale-Nederlanden, životní pojišťovna sídlící v Praze. Jde o organizační složku jedné z nejvýznamnějších pojišťoven holandského pojistného trhu.

Druhou zahraniční pojišťovnou, která vstoupila na náš trh, je dceřiná společnost American International Group s názvem První americko-česká pojišťovna, a.s., se sídlem v Praze. Tato pojišťovna působí v oblasti životního i neživotního pojištění. Třetí zahraniční pojišťovnou, která zřídila pobočku v Praze, je německá Gothaer Versicherungen. Pojišťovna nabízí fyzickým i právnickým osobám pojištění majetku a odpovědnosti za škody. Jedná se především o klienty, kteří jsou již v Evropě u pojišťovny Gothaer pojištění, a kteří současně působí v ČR.

V roce 1992 obdržela licenci Allianz pojišťovna, a.s., která je stoprocentní dceřinou společností největšího evropského pojišťovacího koncernu, německé holdingové společnosti Allianz. Cílem této pojišťovny je nabízet univerzální pojišťovací služby a poskytuje též pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. V roce 1993 vstoupilo na pojistný trh opět několik pojišťoven, kterými byly například Česko-rakouská pojišťovna, a.s., Česká pojišťovna Zdraví, a.s., Generali Pojišťovna, a.s., přičemž Česko-rakouská pojišťovna, a.s., i Generali Pojišťovna, a.s., nabízejí univerzální pojišťovací služby a od roku 2000 obě pojišťovny poskytují pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

Na konci roku 1993 zahájila svou činnost Evropská cestovní pojišťovna, a.s., která je považována za nástupce Evropské akciové společnosti pro pojišťování nákladů a cestovních zavazadel a která působila v Československu do roku 1949. Tato pojišťovna je založena dánskou cestovní pojišťovnou Européske Rejseforsikring. Produkty pojišťovny zahrnují oblast cestovního pojištění v kombinaci s pojištěním léčebných výloh, zabezpečují úhradu nezbytných nákladů na lékařské ošetření během pobytu v zahraničí. Pojištění jsou kombinována s komplexní službou – tj. pomoc při zrušení cesty, lékařský převoz, repatriace, zajištění doprovázejícího opatrovníka, pomoc při nehodě a další.

Nástupem roku 1994 obdrželo povolení opět několik pojišťoven. Mezi nimi například Viktoria pojišťovna, a.s., a ČSOB pojišťovna, a.s., které nabízejí univerzální služby. ČSOB pojišťovna, a.s., od roku 2000 nabízí též pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, a to s ohledem na převzetí Chmelařské pojišťovny, a.s. Tento druh pojištění nabízí i Zürich Versicherungs-Gesellschaft, organizační složka, které bylo povolení uděleno také v tomto roce.

Několik dalších pojišťoven vstoupilo na pojišťovací trh v roce 1995. Mezi tyto pojišťovny patří například - Komerční pojišťovna, a.s., Winterthur pojišťovna, a.s., Česká podnikatelská pojišťovna a.s., Union pojišťovna, a.s. Komerční pojišťovna, a.s., byla jako stoprocentní dceřiná společnost, založena Komerční bankou, a.s. Jedná se o druhou bankovní pojišťovnu, která je založena s cílem poskytnout na českém trhu co nejkompaktnější nabídku finančních služeb. Pojišťovna zahájila svou činnost na sklonku roku 1995 s životním pojištěním klientů, kterým je poskytnut úvěr na nemovitosti občanům. Začátkem roku 1996 byla její nabídka rozšířena o životní pojištění vázané na hypoteční a spotřebitelské úvěry u Všeobecné stavební spořitelny KB, a.s. Od roku 2000 tato pojišťovna stejně jako Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., a Union pojišťovna, a.s., nabízí pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

Na trh v roce 1997 vstoupila celá řada pojišťoven a nabízejí jak univerzální služby, tak služby pojišťoven specializovaných na nabídku pouze životních pojištění (Commercial Union, životní pojištění, a.s.) nebo pouze neživotních pojištění (První česká servisní pojišťovna, a.s.). Povolení k podnikání v pojišťovnictví získaly v roce 1998 pouze 2 pojišťovny, a to Nationale-Nederlanden pojišťovna, a.s., specializovaná na neživotní pojištění a Wüstenrot, životní pojištění, a.s., specializovaná na životní pojištění.

Další povolení bylo uděleno v roce 1999 pojišťovnám, které se specializují na neživotní pojištění – Č Direkt pojišťovna, a.s., HDI Haftpflichtverband der Deutschen Industrie Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, organizační složka, a Cestovní pojišťovna Adria Way družstvo.

O pojistném trhu lze obecně říci, že se do roku 1991 vyvíjel stabilně a s rovnoměrnou dynamikou. Každým rokem se navyšoval počet pojišťoven operujících na pojistném trhu na základě povolení (licence), které udělovalo Ministerstvo financí. Pojistný trh prokazoval v zásadě finanční stabilitu. Důsledkem vážných hospodářských potíží ztratila licenci za celá devadesátá léta pouze jedna pojišťovna – Pojišťovna MORAVA, a.s. [5]

1.3 Významné mezníky v pojišťovnictví

Jedním z nejdůležitějších mezníků v historii pojišťovnictví se stal v roce 1991. Jednalo se o zánik monopolu České pojišťovny. Pojišťovny už proti sobě stály v konkurenčním boji o klienty. Lidé si na základě této konkurence už mohou vybírat pojištění podle svých představ (osobních, finančních). Dalším významným zlomem v historii a ve vývoji českého pojišťovnictví je založení České asociace pojistitelů, Kodex etiky v pojišťovnictví a další důležité instituce, které vznikly v souvislosti s vývojem pojistného trhu v ČR (Česká asociace pojišťoven, Česká kancelář pojistitelů, Asociace českých pojišťovacích makléřů, Česká komora samostatných likvidátorů pojistných událostí, Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky, Mezinárodní asociace dozorčích orgánů v pojišťovnictví).

V roce 2004 došlo v souvislosti se vstupem České republiky do EU ke změně struktury pojistného trhu. Od 1. května 2004 jsou oprávněny provozovat na území České republiky pojišťovací činnost:

- pojišťovny se sídlem v České republice (tuzemské pojišťovny),

- pobočky pojišťoven z jiného členského státu EU či Evropského hospodářského prostoru,
- pobočky pojišťoven ze třetích států,
- pojišťovny z jiného členského státu EU či EHP na základě svobody dočasně poskytovat služby.

Na českém pojistném trhu působí k 16. 3. 2007 33 tuzemských pojišťoven. Přes polovinu trhu ovládají dvě pojišťovny (Česká pojišťovna, Kooperativa), jejich podíl činí přibližně 57,9 %. S rozvojem pojistných produktů a zvyšujících se závazků pojišťoven dochází nutně i ke zvyšování povinných technických rezerv. Jedná se mimo jiné o rezervu na nezasloužené pojistné, na pojistná plnění nebo na prémie a slevy. Dohled nad pojišťovnami v současné době zastává ČNB. Každá pojišťovna musí mít v dnešní době svoji zajišťovnu, aby byla kryta na nepředvídatelná rizika, která by mohla jejím klientům nebo samotné pojišťovně nastat.

2 Riziko

Dnešní doba je plná nepředvídatelných rizik, která nás mohou postihnout. Lidskou společnost ovlivňuje působení nahodilých sil a nepředvídatelných událostí a situací. Z hlediska lidské společnosti mohou z nahodilých sil vzniknout buď kladné výstupy, nebo záporné. Tyto okolnosti vyplývají z přírodních jevů (například choroby, působení živelních sil), ale i ze samotné lidské společnosti (například havárie, krádeže, úrazy).

K ekonomickým, technickým a sociálním přeměnám dochází v důsledku rozvoje lidské společnosti. Tyto přeměny znamenají na jedné straně zvyšování životní úrovně a na straně druhé větší nebezpečí. Je proto nutné neustále předvídat a eliminovat možná nebezpečí a jejich negativní důsledky. V průběhu vývoje neustále dochází k poznávání jednotlivých jevů a procesů, které se poznávají a již nejsou nejistými jevy, které by nás nějakým způsobem uvedly v nebezpečí. V souvislosti s těmito nejistými jevy a procesy se v ekonomii a v dalších vědách užívá pojem riziko, který je spojen s nejednoznačností výsledků ekonomických jevů a procesů. [3]

2.1 Pojem riziko

Pojem „riziko“ je podle zákona č. 37/2003 Sb. chápán jako možnost vzniku události s výsledkem odchylným od cíle s určitou objektivní pravděpodobností (statistickou či matematickou). Riziko tedy chápeme jako nejistotu, která se dá měřit (počtem pravděpodobnosti), na rozdíl od tzv. pravé nejistoty, která není měřitelná.

V případě realizace daného rizika, které je závislé na povaze příslušného jevu nebo procesu, mohou vzniknout:

- výhradně negativní (záporné) odchylky od cíle, kdy se mluví o tzv. čistém riziku (nebezpečí ztrát),
- záporné i kladné odchylky od cíle, kdy jde o tzv. spekulativní (záměrné) riziko (situace spojené s hraním hazardních her, sázením, spekulacemi na burze apod.).

Pojem riziko je úzce spjat s pojištěním a opačně. Pojištění je spojeno s přesunem rizika na pojistitele. Pokud pojistitel přebírá rizika, musí zkoumat jejich povahu, zákonitosti, kterým rizika podléhají. Pojištění se zabývá pouze riziky čistými, jejichž realizací vznikají náhodné potřeby. U čistého rizika můžeme sledovat objektivní stránku (jestliže k realizaci rizika dojde nezávisle na lidech) a subjektivní stránku (jestliže je realizace rizika je závislá na činnosti lidí).

Z hlediska vzniku náhodných potřeb, tedy z hlediska realizace rizika rozlišujeme rozměry rizika na:

- Okamžik realizace rizika – rozměr, který má každé riziko. Kdybychom věděli, kdy se události uskuteční, nešlo by o riziko, ale o jistotu. Vznik náhodné události je spojen s určitým časovým okamžikem (například požár, smrt) nebo trvá určité období (nemoc).
- Výskyt realizace rizika – rozměr, který lze sledovat pouze u rizik s absolutní nahodilostí (pro některá rizika je typické, že se musí uskutečnit a nejisté je pouze to, kdy například smrt člověka, jedná se o rizika s relativní nahodilostí. Pro rizika s absolutní nahodilostí je naopak typické, že se realizovat nemusí – například požár).
- Rozsah realizace rizika – rozměr, který mají pouze ta rizika, která se mohou realizovat nejen plně, ale i částečně. [3]

2.2 Riziko v pojišťovnictví

Pojem riziko je v pojišťovací praxi užíván v trojím smyslu:

- a) jako předmět ohrožený nahodilým nebezpečím (například budova, dopravní prostředek, strojní zařízení),
- b) jako událost způsobující škodu (například požár, havárie, úraz),
- c) jako pravděpodobnost vzniku náhodné události s negativními dopady. [3]

2.3 Analýza rizik

Dříve než provedeme vlastní pojištění je nutné pro nalezení optimálního způsobu jejich krytí provést analýzu příslušného rizika. Analýza zahrnuje technickou a ekonomickou část. Výsledkem daného rozboru je zhodnocení rizik, kterým je společnost vystavena. Nezbytnou podmínkou analýzy je provedení technických prohlídek majetku společnosti a rozbor dalších oblastí (vztahy s dodavateli/odběrateli, typ podnikání, způsob financování apod.).

Proces pro oceňování rizik je sestaven z několika navazujících kroků:

- stanovení cílů a vytvoření týmu pro oblast řízení rizik,
- určení vlastní retence riziku (dle kapitálové struktury, závazků, ratingového ohodnocení atd.),
- určení klíčových rizik ovlivňujících společnost (např. škody na majetku, přerušení činnosti, kurzové výkyvy, lidské zdroje, pohledávky, ceny komodit, politická rizika, duševní vlastnictví, atd.) ,
- shromáždění dat a informací spojených s riziky společnosti (míra vystavení škodám, obchodní strategie, analýza předchozích škod, porovnání s obdobnými společnostmi, finanční analýza, příklady ohrožení chodu společnosti) ,
- kritéria rizikového potenciálu (závažnost škod, pravděpodobnost vzniku, finanční dopad, četnost).

Vytvoření optimálního plánu financování rizik je dáno formou:

- vlastní retence (samopojištění)
- klasického pojištění
- netradičních finančních produktů pro krytí rizik

Přístup k řízení rizik vyžaduje především přesnou analýzu individuálních potřeb jednotlivých klientů, na základě které je možné zpracovat program dělaný na míru jednotlivým společnostem. Těžiště činnosti se tím posouvá od nabídky jednotlivých produktů ke komplexnímu řešení problematiky rizik jako celku. Společnost Aon ČR disponuje týmem specialistů pro technické prohlídky, které jsou nezbytnou součástí analýzy rizik u většiny společností. Ve speciálních případech (rizika dříve nepojišťovaná nebo nepojistitelná, zejména ve finanční oblasti) se předpokládá spolupráce se specialisty ze zahraničních kancelářů. [23]

2.4 Pojistitelnost rizik

Pojistitel se rozhoduje především o tom, která rizika a za jakou cenu převezme. Pojistitele ovlivňují tyto faktory:

- cíle pojistitele a jeho subjektivní rizikové chování,
- jeho riziková situace (velikost jeho rezerv, druhy rizik a jejich rozsah, která již převzal),
- dosažitelné pojistné,
- vlastnosti rizika (náhodných proměnných ovlivňujících dané riziko).

2.4.1 Kriteria pojistitelnosti rizik

K vymezení hranic pojistitelnosti jednotlivých rizik se využívá kriterií pojistitelnosti. Jde o 5 kriterií, které si nyní krátce přiblížíme. [3]

2.4.1.1 Kriterium nahodilosti

Pojištěné události nemohou být závislé na vůli zainteresovaných osob. Události, které vyvolávají pojistné plnění musí být předem nejisté a neovlivnitelné.

2.4.1.2 Kriterium jednoznačnosti

Toto kritérium nám říká, že rizika musí být jednoznačně popsitelná. Musí být jednoznačně prokazatelné, že došlo k realizaci právě daného rizika, pojištěné riziko nemůže být zaměnitelné s jinými druhy rizika.

2.4.1.3 Kriterium odhadnutelnosti

Pro pojistitele musí být zjistitelná pravděpodobnost realizace daného rizika. Pokud pojistitel přijímá rizika do pojištění, musí mít možnost měření pravděpodobnosti realizace rizika.

2.4.1.4 Kriterium nezávislosti

Jednotlivá rizika musí být nezávislá navzájem (pravděpodobnost realizace rizika A se nesmí změnit vstupem rizika B). Mezi závislá rizika patří rizika kumulativní, rizika nákazy, rizika, u nichž se projevuje kolísavá základní pravděpodobnost (bouře, krupobití).

2.4.1.5 Kriterium velikosti

Při přebírání rizika do pojištění se bere v úvahu velikost rizika (pojistitel musí být schopen dané riziko unést). Vyskytují se rizika, která nemohou být plně pojištěna, neboť i při využití zajištění nemůže být kryta celková hodnota (např. pojištění atomových reaktorů).

3 Druhy pojištění

V dnešní době máme na výběr mnoho druhů pojištění proti mnohým rizikům, které nás mohou v životě potkat. Uzavřením pojištění se kryjeme proti případným škodám, které nám mohou nastat (jde o pojištění se proti případnému riziku, ze kterého plynou dané škody). Člověk si může pojistit skoro vše, co ho napadne, pokud je to realizovatelné. Protože škála nabízených produktů je opravdu pestrá, uvedli bychom si v krátkém přehledu ta nejběžnější pojištění, která kryjí nejčastěji se vyskytující rizika.

Členění: [24]

- 1) Pojištění odpovědnosti za škody
- 2) Pojištění majetku
- 3) Pojištění osob

3.1 Pojištění odpovědnosti za škody

Pojištěný klient má právo na to, aby za něho pojišťovna uhradila škodu, za kterou podle zákona odpovídá někomu jinému. Jedná se například o škodu na životě, zdraví nebo majetku. Pojišťovna škodu uhradí pouze tehdy, pokud není způsobena úmyslně. Pojištění odpovědnosti za škody bývá často sjednáváno s majetkovým pojištěním.

- Dobrovolné pojištění odpovědnosti za škody
- Povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škody
- Zákonné pojištění odpovědnosti za škody

3.1.1 Dobrovolné pojištění odpovědnosti za škody

V tomto druhu pojištění se jedná například o pojištění odpovědnosti za škody způsobené jiné osobě při:

- provozu domácnosti (např. vytopení souseda, sražené zboží v obchodě)
- rekreaci, zábavě a sportu
- chovu drobných zvířat (např. psů, koček, želv, ptactva, drůbeže)
- výkonu povolání.

3.1.2 Povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škody

Povinné smluvní pojištění je například pojištění odpovědnosti za škody způsobené výkonem povolání. Jde o osoby vykonávající určitá povolání kvůli kterým jsou tyto osoby povinny se pojistit (bez pojištění nemohou činnost vykonávat). Jedná se např. o lékaře, advokáty, notáře, tlumočníky, architekty či projektanty.

Do této kategorie pojištění také patří pojištění odpovědnosti za škodu z výkonu práva myslivosti. Pojištění je povinné pro každého, kdo loví zvěř. Zahnuje odpovědnost za škodu způsobenou ublížením na zdraví nebo usmrcením a za škodu na věci, pokud k nim došlo při výkonu práva myslivosti na základě příslušných oprávnění.

Dalším povinným smluvním pojištěním odpovědnosti za škody je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. POPV je pojištění, které je ze zákona povinen uzavřít každý vlastník vozidla. Někdo by si mohl myslet, že je toto

pojištění zbytečné, ale opak je pravdou. Každý potřebu tohoto pojištění pocítí při nechtěném nabourání. Pojištěného POVP ochrání před možnými finančními nároky poškozeného v případě škody způsobené provozem vozidla. Závažnější nehody s sebou nesou velké škody nejen na majetku (auto), někdy i na životech a mohou z něho vyplývat i další nároky dosahující i milionových částek.

Uzavření POVP, neboli povinné ručení, je stanoveno zákonem a je povinné. Povinnost uzavřít pojistnou smlouvu má vlastník nebo spoluvlastník tuzemského vozidla, nebo řidič cizozemského vozidla. Tedy každý, kdo chce vozidla užívat na pozemní komunikaci.

3.1.3 Zákonné pojištění odpovědnosti za škody

Jedná se o zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu a nemoci za povolání. Zaměstnavatel má právo na to, aby za něho daná pojišťovna nahradila škodu, která se stala zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, a to v rozsahu, v jakém za ni zaměstnavatel odpovídá podle Zákoníku práce.

3.2 Pojištění majetku

Toto pojištění poskytuje většina pojišťoven v ČR. Mezi majetková pojištění patří zejména:

- pojištění pro případ živelných událostí - za živelnou událost se považuje požár, výbuch, úder blesku, záplava, povodeň, vichřice, krupobití, zemětřesení atd.,
- pojištění pro případ poškození vodou z vodovodních zařízení – jedná se o škody způsobené vodou vytékající z vodovodních zařízení, kanalizace nebo topení,
- pojištění pro případ krádeží vloupáním a loupežného přepadení – škoda vzniká odcizením věci, kdy pachatel překonal překážky, které věc chránily před odcizením (např. rozbití dveří, vylomení zámku).

3.2.1 Pojištění domácnosti

Každý z nás si chce svůj majetek co nejlépe chránit, proto si ho pojišťujeme. Předmětem pojištění jsou movité věci, které tvoří soubor zařízení domácnosti a slouží k jejímu provozu (nábytek, koberce, osvětlení, kuchyňské přístroje, pračka atd.) nebo k uspokojování potřeb

členů domácnosti (audiovizuální a výpočetní technika, foto technika, sportovní výbava, starožitnosti, cennosti, knihy, oblečení atd.).

Předmětem pojištění jsou také příslušenství a stavební součásti, které přiléhají k vnitřním prostorám bytu (plovoucí podlaha, kuchyňská linka včetně vestavěných spotřebičů, obklady stěn a stropů, tapety, malby apod.).

Pojištění se vztahuje na případ živelné události, odcizení nebo úmyslného poškození, ale také zničení věci (vandalismus). [25]

3.2.2 Pojištění průmyslových rizik

Pojištění průmyslových rizik je specifickou oblastí pojištění. Jedná se především o pojištění velkých průmyslových celků ve strojírenství, energetice, chemii, petrochemii, textilním průmyslu a dalších odvětvích průmyslové výroby a obchodu. Má odlišné požadavky na strukturu pojištění a vyžaduje i odlišný přístup při upisování rizika, jeho řízení a v neposlední řadě i při likvidaci v mnoha případech rozsáhlých a komplikovaných pojistných událostí.

Struktura pojistného programu vychází vždy z individuálních požadavků klienta, s přihlédnutím k expozici rizika, požadavkům zajistitelů a možnostem lokálního trhu. V případě začlenění podniků do nadnárodních společností lze uzavřít pojištění i v rámci tzv. mezinárodních programů. Jde především o požární pojištění, technická pojištění, dopravní pojištění.

3.2.3 Pojištění přepravy zásilek

Pojištění zásilek se vztahuje na sjednanou přepravu. Toto pojištění může sjednat prodávající, kupující nebo dopravce zboží. Pojistit se dají všechny zásilky dopravované různými druhy dopravních prostředků. Pojištění je sjednáváno na skutečnou hodnotu dopravovaného zboží, a to z místa odeslání zásilky do místa určení, včetně všech překládů nebo skladování v průběhu pojištěné cesty.

3.2.4 Pojištění staveb

Většinou se pojištění staveb vztahuje na budovu uvedenou v pojistné smlouvě a na její stavební součásti a příslušenství. Pojištění se opět vztahuje pro případ živelné události, odcizení nebo vandalizmu.

3.2.5 Pojištění zemědělských rizik

Jde o pojištění plodin, zvířat, lesů. Každé pojištění si teď trochu přiblížíme.

3.2.5.1 Pojištění zemědělských plodin

Zemědělské plodiny se pojišťují proti poškození nebo zničení krupobitím a požárem, podle vybraných skupin zemědělských plodin s různým stupněm spoluúčasti. Při specifickém požadavku klienta lze plodiny určitého typu pojistit i na jiná rizika jako je např. jarní mráz, vyzimování, povodeň, záplava, vichřice atd.

Nejrozšířenější podoba krytí rizik je tzv. pojištění úrody plodin (kryjí se finanční ztráty na produkci rostlinné výroby, které vznikly v důsledku působení celého souboru vlivů). Podpora může mít podobu:

- zřízení fondu nepojistitelných škod,
- státní pojištění úrody,
- povinné pojištění plodin,
- příspěvek státu na pojistné.

3.2.5.2 Pojištění hospodářských zvířat

Jedná se o pojištění pro případ nákaz jednotlivých druhů zvířat. Jde především o skot, prasata, ovce, kozy, drůbež, ale i hrabavá a vodní drůbež, lichokopytníky, králíky, včely či ryby. Pojištění se vztahuje i na uhynutí následkem: nemoci, poranění, operace, porodu nebo potratu, bylo-li nutno ho utratit z úředního příkazu, ztráty schopnosti plodit potomstvo, utracení, nutnou porážku nebo poražení pojištěného zvířete. Hospodářská zvířata můžeme pojišťovat jednotlivě nebo jako soubor.

K pojištění je možné sjednat kompletní živelní pojištění i pojištění jiných rizik např. zabití elektrickým proudem, úhyn zvířat v důsledku přerušení dodávky elektrického

proudu, které pojištěný nezavinil, přehřátím organismu vlivem vysokých venkovních teplot apod.

Do pojištění hospodářských zvířat patří i pojištění koní s možností připojištění plodu březí klisny. Toto pojištění se vztahuje i na získané neinfekční nemoci, úraz apod. Podobně jako u hospodářských zvířat se dá sjednat pojištění s různými stupni spoluúčasti.

3.2.5.3 Pojištění lesních porostů pro případ poškození nebo zničení živelní událostí

Toto pojištění je pro případ požáru, případně dalších živelných rizik jako je vichřice, tíha sněhu, krupobití, povodeň a záplava atd.

3.2.6 Úvěrové pojištění

Obsahem pojistného úvěru je hrazení ztrát v případě nesplacení poskytnutého úvěru.

3.2.7 Havarijní pojištění

Havarijní pojištění kryje škody na motorových vozidlech, které řidič neovlivnil nebo zcela či částečně ovlivnil. Uplatňuje se tzv. plné havarijní pojištění, které zahrnuje krytí rizik živelných, odcizení, vandalismu a rizika havárie (z pojistného plnění bývá vyloučeno plnění při nesprávné obsluze a údržbě, řízení osobou bez řidičského oprávnění, přirozené opotřebení apod.) a tzv. omezené havarijní pojištění, které kryje pouze rizika živelní a odcizení vozidla (pouze celého vozidla, nikoliv části nebo výbavy). Obvyklé je uplatnění procentní spoluúčasti a excedentní franšízy v konstrukci havarijního pojištění, dále také bonusů při bezeškodním průběhu.

Ve vyspělých zemích patří havarijní pojištění mezi nejdražší druhy pojištění. Pojistné se pohybuje okolo 10% ceny nového vozidla ročně. Vyplývá to především z vysoké škodovosti právě v oblasti motorových vozidel (krádeže, havárie). Velikost pojistného u havarijního pojištění závisí na výši zvolené procentní spoluúčasti nebo excedentní franšízy¹. Některé pojišťovny podmiňují sjednání havarijního pojištění zavedením určitých zabezpečujících zařízení v motorovém vozidle. Často pojišťovny

¹ Excedentní franšíza = částka, která se od pojistného plnění stanoveného na základě některé ze základních forem pojištění odečítá

odmítají pojistit motorová vozidla vyšších cen a motorová vozidla, která jsou starší než stanovená věková hranice.

3.3 Pojištění osob

Každý z nás si svého zdraví cení, a proto se pojišťujeme na případné úrazy, které by se nám mohly stát a ostatní věci, které se nám mohou v rámci naší každodenní činnosti stát.

3.3.1 Životní pojištění

Smyslem životního pojištění je, že pojištěná osoba je chráněna. V případě pojistné události (úmrtí, závažné onemocnění, plný invalidní důchod ap.) pojišťovna vyplatí osobě uvedené ve smlouvě pojistné plnění.

Druhy životního pojištění:

- dočasné pojištění pro případ smrti
- trvale pojištění pro případ smrti
- kapitálové životní pojištění

Kategorie životního pojištění:

a) podle druhu

- rizikové životní pojištění
- kapitálové (rezervotvorné) životní pojištění
- investiční životní pojištění (obsahuje spořicí složku)
- důchodové pojištění (obsahuje spořicí složku, pojištění pro případ dožití)

b) podle způsobu placení

- běžně placené - pojistné je placeno pravidelně každý měsíc, čtvrtletí, pololetí či ročně. Četnost placení si vybere klient sám podle toho, jaké mu nejvíce vyhovuje.
- jednorázově placené - pojistné je zapláceno najednou na celou dobu pojištění a v průběhu trvání pojištění se již pojistné neplatí.

3.3.2 Sociální pojištění

Tento typ pojištění je nejčastěji reprezentován peněžními dávkami (nemocenská, starobní důchody...). Vyskytuje se také v podobě věcných dávek (oblečení, potraviny...), služeb (pečovatelská) a azylů.

3.3.3 Důchodové pojištění

Důchodové pojištění garantuje pojištěnému pravidelný příjem v době důchodu. Možné jsou tyto formy výplaty:

- doživotní důchod pro pojištěného,
- důchod pro pozůstalé (vypláceno po určitou dobu),
- případně dočasný důchod v případě přiznání plného invalidního důchodu.

V případě přiznání plného invalidního důchodu je pojištěný zproštěn dalšího placení pojistného.

3.3.4 Úrazové pojištění

Úrazové pojištění sdružuje několik pojistných produktů, jejichž společným znakem je pojistná událost, kterou je úraz. Pojistné za tato pojištění nelze započítat pro snížení základu daně z příjmu. U tohoto pojištění se můžeme setkat s řadou výluk a omezení. Výluky úrazového pojištění se týkají jak vymezení pojistitelných osob (vyloučení bývají vrcholoví sportovci, nebezpečné profese...), tak způsobu vzniku úrazu (vyloučeny jsou úrazy způsobené v souvislosti s požitím omamných látek, provozováním extrémních sportů, válečnými událostmi...). Vymezení výluk a přesná definice úrazu se u jednotlivých pojišťoven liší. Jejich přesné znění se nachází vždy ve všeobecných pojistných podmínkách.

Druhy úrazového pojištění:

- Pojištění pro případ smrti následkem úrazu
- Pojištění pro případ trvalých následků úrazu
- Pojištění denního odškodného při pracovní neschopnosti způsobené úrazem
- Pojištění doby nezbytného léčení

Na pojistném trhu se můžeme setkat s dalšími produkty, které jsou vázány na úraz pojištěného a bývají ve formě doplňkových pojištění k výše uvedeným produktům.

Jsou to například:

1. Pojištění invalidity následkem úrazu – z titulu tohoto pojištění se poskytuje sjednané pojistné plnění teprve tehdy, je-li pojištěnému přiznána úplná invalidita následkem úrazu nebo při 100% invaliditě podle interních tabulek pojišťovny.
2. Pojištění denní dávky při pobytu v nemocnici – pojistná částka ve formě denní dávky je vyplácena po dobu nezbytně nutné hospitalizace následkem úrazu. Čekací

doba se neuplatňuje. Uplatňují se karenční² lhůty s výplatou pojistného plnění zpětně od prvního dne hospitalizace.

3. Pojištění nákladů spojených s úrazem – s tímto pojištěním se na českém trhu setkáme spíše výjimečně. Poskytuje krytí nákladů na transport zraněného. Lze sjednat pojistné částky v řádu desítek tisíc Kč.

3.3.5 Pojištění dětí a mládeže

Pojištění je obvykle sjednáváno dospělými ve prospěch dětí. Jsou zde kombinovány různé druhy pojištění např. životní, důchodové a úrazové. Velmi často bývají s dětmi pojištěni i jejich rodiče.

3.3.6 Pojištění závažných onemocnění

Většinou se tento druh pojištění sjednává jako součást životního pojištění. Výhodou pojištění je výplata pojistné částky už ve chvíli, kdy lékař poprvé potvrdí diagnózu infarktu myokardu, mozkové mrtvice, rakoviny, selhání ledvin, při transplantaci životně důležitých orgánů atd.

3.3.7 Pojištění léčebných výloh

Pojištění léčebných výloh je v každém případě nejdůležitější složkou cestovního pojištění. Při cestě do zahraničí by si ho měl sjednat opravdu každý. Pokud se klientovi v zahraničí stane úraz nebo náhle onemocní, pojišťovna mu uhradí nezbytné náklady na lékařské ošetření. Tedy náklady na ošetření, léčbu (včetně hospitalizace, operací, nutného zubního ošetření k zamezení bolesti), léky, přepravu do nejbližšího zdravotnického zařízení, převoz do místa trvalého bydliště, v případě smrti i náklady na převoz tělesných ostatků zpět do ČR či pohřeb v zahraničí. Kromě toho také může být hrazena přeprava nezletilých dětí zpět do místa bydliště, pokud jsou rodiče hospitalizováni, nebo náklady na ubytování blízké osoby, která chce setrvat u lůžka hospitalizovaného v zahraniční nemocnici – tzv. pojištění opatrovníka. Je tedy nutné si předem zjistit, co vše si můžete u té které pojišťovny pojistit.

Dále je třeba se seznámit také s tím, co pojišťovna nehradí. Jsou to např. případy, kdy cesta byla podniknuta za účelem léčby, dále ošetření a léčby, které nebyly lékařsky

² Karence – jde o čekací dobu, ve které nevzniká v ŽP právo na plnění v případě pojistné události.

nutné, náklady spojené s chronickým onemocněním, náklady na kosmetické zákroky, protézy, očkování, vyloučeny jsou úrazy vzniklé v důsledku požití alkoholu či drog, vyloučeny mohou být i úrazy vzniklé při různých sportovních činnostech – pokud nejsou připojištěny.

Náklady na nezbytnou léčbu a ošetření mohou v zahraničí dosahovat opravdu vysokých, statisícových i vyšších částek. Ze zákonného zdravotního pojištění máte nárok pouze na úhradu těchto nákladů do té výše, kolik by stejná léčba stála v ČR. Proto je třeba zvolit pojistnou částku v dostatečné výši (podle toho, kam jedete, jaký je Váš zdravotní stav, zda se budete věnovat činnostem více rizikovým z hlediska možnosti úrazu...atd.).

4 Činnosti pojišťovny

Mohlo by se zdát, že pojišťovny mají za úkol pouze pojistit danou osobu na riziko, které by mu mohlo hrozit, ale není tomu tak. Pojišťovny mají mnohem větší možnosti a způsoby jak se postarat o svého klienta. Dané možnosti se nyní přiblížíme.

4.1 Pojišťovací činnost

Pojišťovací činnost pojišťovny spočívá ve sjednávání a správě daného pojištění. Dále je to vyřizování pojistných událostí a pojistných plnění.

4.2 Zajišťovací činnost

Pro pojišťovnu je významná i zajišťovací činnost. Ta představuje zajištění (této pojišťovny) u jiné pojišťovny pro případ, že by musela vyplácet velké množství škod, na které by nestačil její pojistný ani rezervní fond.

4.3 Zábranná činnost

Pojišťovny využívají zábrannou činnost, která by měla působit na občany a organizace, aby předcházeli škodám, které by jim mohly vzniknout a především, aby chránili své zdraví a společný majetek.

4.4 Poradenská činnost

Poradenská činnost přispívá k vytvoření optimálního systému pojištění v organizaci.

4.5 Asistenční služby

Asistenční služby zahrnují komplexní zabezpečení klienta (cesty do zahraničí, doprava do zdravotního zařízení).

5 Hodnocení pojišťoven v rámci pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem vozidla za rok 2005 pomocí vybraných ukazatelů

Na české scéně se v dnešní době objevuje mnoho pojišťoven, které nabízejí své produkty (pojištění). Pro člověka je velmi nesnadné vybrat si tu správnou pojišťovnu, která by splňovala jeho očekávání, protože všechny chtějí zaujmout potencionální klienty, a proto nabízejí nejen zajímavé produkty, ale i zajímavé doplňky (služby navíc).

Jako klienti si vybíráme takové druhy pojištění, které nás ochrání před možnými pojistnými riziky, které nás mohou potkat.

Pro názornou ukázkou jsem si vybrala porovnání pojišťoven v rámci povinného ručení, které nabízejí svým klientům. V dnešní uspěchané společnosti jezdí na pozemních komunikacích mnoho motorových vozidel, které často řídí neopatrní řidiči. Je tedy velmi důležité, aby bylo každé vozidlo řádně pojištěno (to platí i pro přepravované osoby).

5.1 Pojišťovny

V České republice se nachází mnoho pojišťoven s různými možnostmi pojištění. Do této práce jsou vybrány pouze ty pojišťovny, které mohou vykonávat pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem vozidla. Tyto pojišťovny budou v této podkapitole krátce charakterizovány.

5.1.1 Allianz

Allianz pojišťovna, a. s., stoprocentní dceřiná společnost předního pojišťovacího koncernu Allianz AG Mnichov, zahájila svoji činnost na českém pojistném trhu 1. ledna 1993. Dnes, jako univerzální pojišťovna, patří mezi tři největší pojišťovací společnosti v zemi.

Allianz pojišťovna je součástí světové finanční skupiny Allianz, jednoho z největších poskytovatelů finančních služeb s více než 60 miliony klientů, ve více než 70 zemích, spojujícího finanční sílu a celosvětovou působnost se znalostí místního prostředí.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- základní pojištění s limity plnění 18 mil. Kč/ 35 mil. Kč (majetek/zdraví)
- vyšší pojištění s limity plnění 50 mil.Kč/ 50 mil. Kč
- maximální pojištění s limity plnění 100 mil. Kč/ 100 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5%
- malus – maximální výše může dosáhnout až 150% pojistného
- jsou poskytovány kvalitní asistenční služby pro případ nehody či pouhé poruchy vozidla, placení pojistného ve splátkách,.....atd.
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – pojištění skel (čelní/všechna), úrazové pojištění přepravovaných osob, pojištění nákladů na půjčovné,atd.

5.1.2 Česká podnikatelská pojišťovna

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. působí na českém pojistném trhu od listopadu 1995. Základní kapitál společnosti činí 1 miliardu Kč, čímž se Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. řadí ke kapitálově silným pojišťovnám českého pojistného trhu. Společnost je řádným členem České asociace pojišťoven, České kanceláře pojistitelů a členem Hospodářské komory hlavního města Prahy, Francouzsko-české obchodní komory a dalších sdružení.

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. je zajištěna renomovanými světovými zajišťovnami. Finanční rezervy a peníze klientů jsou uloženy v ČSOB, Citibank a dalších významných peněžních ústavech. Jediným akcionářem České podnikatelské pojišťovny, a.s. je Kooperativa, pojišťovna, a.s, jejímž hlavním akcionářem je Wiener Städtische Allgemeine Versicherung AG, která je největší pojišťovací skupinou v Rakousku.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- SPOROPOV s limity plnění 18 mil. Kč/ 35 mil. Kč (majetek/zdraví)
- SPECIÁL PLUS s limity plnění 70 mil.Kč/ 70 mil. Kč
- SUPER PLUS s limity plnění 70 mil. Kč/ 70 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5% (max. 35%) - pro všechny typy
- malus – maximální výše může dosáhnout až 150% pojistného – pro všechny typy
- je poskytováno úrazové pojištění řidiče při havárii vozidla na pojistnou částku do 200 000 Kč (SPECIÁL) nebo 300 000 Kč (SUPER), placení pojistného ve splátkách, +....další slevy
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – balíček pojištěných rizik

5.1.3 Česká pojišťovna

Česká pojišťovna je univerzální pojišťovnou s dlouholetou a bohatou tradicí v životním i neživotním pojištění. Od znovuzavedení konkurenčního prostředí v r. 1991 je největší pojišťovnou na českém pojistném trhu.

Česká pojišťovna poskytuje jak individuální životní a neživotní pojištění, tak i pojištění pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových a podnikatelských rizik. Tržní podíl na českém pojistném trhu z hlediska výše předepsaného pojistného k 31.12.2005 činil celkově 36 %, v životním pojištění 33,4 % a v neživotním pojištění 37,4 %. Česká pojišťovna spravuje 13 milionů pojistných smluv, její bilanční suma k 31.12.2005 činila 132 miliardy korun. Česká pojišťovna je zakládajícím a aktivním členem České asociace pojišťoven a České kanceláře pojistitelů.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- STANDARD s limity plnění 20 mil. Kč/ 40 mil. Kč (majetek/zdraví)
- Bonus Exclusive s limity plnění 100 mil.Kč/ 100 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5% - pro všechny typy
- malus – maximální výše může dosáhnout až 150% pojistného – pro všechny typy
- zdarma jsou poskytovány asistenční služby pro případ nehody, možnost splátkového splácení,.....atd.
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – úrazové pojištění přepravovaných osob, pojištění asistenčních služeb, pojištění cestovních zavazadel a věcí osobní potřeby.

5.1.4 ČSOB Pojišťovna

ČSOB Pojišťovna je univerzální pojišťovna, která nabízí ucelené pojišťovací služby občanům a živnostníkům stejně jako malým a středním podnikům i velkým korporacím. Všem svým klientům je připravena poskytnout služby evropské kvality v oblasti životního i neživotního pojištění.

ČSOB Pojišťovna vznikla k 6.1.2003 spojením podniků dvou univerzálních pojišťoven: IPB Pojišťovny, a. s., a ČSOB Pojišťovny a. s. Výsledkem tohoto spojení je silný pojišťovací subjekt, který svým základním kapitálem ve výši 920 milionů korun a vlastním kapitálem 1,992 mld. Kč patří ke kapitálově nejlépe vybaveným pojišťovnám na českém trhu.

ČSOB pojišťovna segmentuje povinné ručení podle regionů a stáří vozidla. Kromě této segmentace uplatňuje také systém bonus/malus, který upravuje pojistné v závislosti na individuálním škodním průběhu každého řidiče.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- STANDARD s limity plnění 24 mil. Kč/ 44 mil. Kč (majetek/zdraví)
- Dominant s limity plnění 60 mil.Kč/ 60 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5% - pro všechny typy
- malus – maximální výše může dosáhnout až 200% pojistného – pro všechny typy
- navíc poskytuje zdarma úrazové pojištění řidiče, placení pojistného ve splátkách, rozšířené asistenční služby ČSOB Pojišťovna Assistance,.....atd.
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – pojištění skel, úrazové pojištění přepravovaných osob, pojištění nákladů na půjčovné,....atd.

5.1.5 Generali pojišťovna

Generali Pojišťovna a.s. je komplexním pojišťovacím ústavem, pro který pracuje bezmála 3000 zaměstnanců a spolupracovníků v celé České republice. Svým zákazníkům nabízí v oblasti životního i neživotního pojištění rozsáhlý servis a bezplatné poradenství při volbě optimálního pojistného krytí.

Pobočka Assicurazioni Generali byla v Praze založena již v roce 1832. V roce 1920 zde působí pojišťovna Moldavia Generali a v roce 1939 se tato společnost sloučila s další

pojišťovnou Sekuritas. Generali u nás úspěšně působila až do roku 1945, kdy došlo dekretem prezidenta republiky ke znárodnění soukromých pojišťoven.

V roce 1993 se Generali vrátila zpět do České republiky jako jedna z nejsilnějších a nejspolehlivějších pojišťoven. Jako akciová společnost působí Generali od ledna 1995, kdy došlo ke změně právního statutu. Významným milníkem v novodobé historii společnosti bylo převzetí pojišťovny Zürich k 1. lednu 2003, které znamenalo především posílení pozice v oblasti pojištění motorových vozidel i dalších odvětví neživotního pojištění.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- Standard s limity plnění 18 mil. Kč/ 35 mil. Kč (majetek/zdraví)
- Zvýhodněný Standard s limity plnění 30 mil.Kč/ 60 mil. Kč
- PLUS s limity plnění 30 mil. Kč/ 60 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5% - pro všechny typy
- malus – maximální výše může dosáhnout až 250% pojistného – pro všechny typy
- poskytnuty jsou asistenční služby v tuzemsku i zahraničí, sleva 5% na havarijní pojištění, právní poradenství,.....atd.
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – pojištění skel, úrazové pojištění přepravovaných osob/řidiče, pojištění právní ochrany, program technické pomoci při poruše vozidla

5.1.6 Kooperativa pojišťovna

Kooperativa je druhou největší pojišťovnou na českém trhu a její podíl na celkovém předepsaném pojistném v ČR činil (k 31. 12. 2005) 22,9%. Je univerzální pojišťovnou, která nabízí plný sortiment služeb a všechny standardní druhy pojištění jak pro občany, tak pro klienty z řad firem od drobných podnikatelů až po velké průmyslové firmy.

Kooperativa, pojišťovna, a. s., vznikla zápisem do obchodního rejstříku ke dni 1. 3. 1993. Hlavním akcionářem Kooperativy je Wiener Städtische Allgemeine Versicherung AG, která je největší pojišťovací skupinou v Rakousku.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- STANDARD s limity plnění 24 mil. Kč/ 54 mil. Kč (majetek/zdraví)
- Benefit s limity plnění 70 mil.Kč/ 70 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5% - pro všechny typy
- malus – maximální výše může dosáhnout až 120% pojistného – pro všechny typy
- navíc poskytuje živelní pojištění auta zdarma, rozsáhlé asistenční služby,....atd.
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – pojištění skel, úrazové pojištění přepravovaných osob/řidiče, pojištění nákladů na půjčovné, pojištění právní ochrany....atd.

5.1.7 Triglav pojišťovna

Triglav pojišťovna působí na našem trhu šestým rokem. Nabízí kvalitní pojištění, rychlou a korektní likvidaci, která je standardní službou zákazníkům.

Jediným akcionářem Triglav pojišťovny, a.s. je největší slovinská pojišťovna ZAVAROVALNICA Triglav, d.d., která byla založena dne 12.12.1990. Současná hodnota jejího základního kapitálu činí 5 562 660 000 tolarů. Na základě udělené licence provozuje pojišťovna činnost neživotního a životního pojištění, činnost penzijních fondů, zajišťovací činnost a dále pomocné činnosti v oblasti pojišťovnictví a penzijních fondů.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- Nadstandardní limit s limity plnění 50 mil. Kč/ 50 mil. Kč (majetek/zdraví)
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5%
- malus – maximální výše může dosáhnout až 250% pojistného
- dále poskytuje zdarma úrazové pojištění řidiče, možnost placení pojistného ve splátkách, nadstandardní asistenční službu CORIS,....atd.

5.1.8 Uniqa pojišťovna

UNIQA zahájila svoji činnost v roce 1993. Jako držitel univerzální pojišťovací licence si vytvořila široké portfolio pojistných produktů pokrývající všechny segmenty českého trhu pojištění osob a majetku, fyzických i právnických osob.

Spoluzakladatelem a hlavním akcionářem UNIQA pojišťovny s podílem 83,33 % je největší rakouská pojišťovací skupina UNIQA. Holding UNIQA je dnes významnou

rakouskou pojišťovací skupinou s více než 20% podílem na rakouském pojistném trhu. Druhým akcionářem UNIQA pojišťovny je od 6.5.1999 Evropská banka pro obnovu a rozvoj EBRD, která se účastnila navýšení základního jmění na 480 mil. Kč, a získala tak podíl ve výši 16,67 %.

Díky silnému kapitálovému zázemí a dlouholeté zkušenosti zahraničního partnera se UNIQA velmi rychle stala stabilním pojišťovacím ústavem na českém trhu. Od dob svého vzniku se počáteční jmění společnosti několikanásobně navýšilo, dnes činí 480 milionů korun. Síť více než 90 poboček řízených 6 regionálními ředitelstvími zabezpečuje intenzivní servis pro zákazníky na celém území České republiky.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- Základní limit s limity plnění 18 mil. Kč/ 35 mil. Kč (majetek/zdraví)
- Vyšší limit s limity plnění 50 mil.Kč/ 60 mil. Kč
- Maximální limit s limity plnění 100 mil. Kč/ 100 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců bezeškodného průběhu sleva 5% - pro všechny typy
- malus – maximální výše může dosáhnout až 200% pojistného – pro všechny typy
- poskytuje bezplatné zajištění pomoci při havárii, slevu 5% z havarijního pojištění, pokud jej sjednáte současně s povinným ručením
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – balíček připojištěných rizik

5.1.9 Wüstenrot pojišťovna

Wüstenrot působí v České republice již 14 let, a to prostřednictvím tří společností: Wüstenrot - stavební spořitelny a. s., Wüstenrot, životní pojišťovny, a. s. a Wüstenrot hypoteční banky, a. s.

Začátkem roku 2006 se vstupem slovenské Wüstenrot poist'ovny na český trh rozšířila nabídka Wüstenrotu o neživotní pojištění. Klienti tak mohou pod jednou značkou získat ještě širší škálu finančních a pojistných produktů. Wüstenrot pojišťovna, pobočka pro Českou republiku, se vyznačuje inovativním přístupem, což dokazují nejen produkty, ale také některé aspekty politiky společnosti: netradiční, málo hierarchizovaná struktura, princip 24 hodin (na Slovensku i v Čechách zcela ojedinělý), moderní firemní kultura.

Wüstenrot pojišťovna má stejné akcionáře jako ostatní Wüstenrot společnosti v Česku - patří pod rakouský a německý Wüstenrot koncern.

Tato pojišťovna nebude zahrnuta do následujících výpočtů, protože k ní nebyly potřebné údaje uvedeny.

Nabídka pojišťovny pro rok 2007 v kostce :

- Základní limit s limity plnění 18 mil. Kč/ 35 mil. Kč (majetek/zdraví)
- Zvýšený limit s limity plnění 70 mil.Kč/ 70 mil. Kč
- bonus – za každých 12 měsíců do 48 bezeškodného průběhu sleva 10% , dále za každých 12 měsíců sleva 5% - pro všechny typy
- malus – maximální výše může dosáhnout až 150% pojistného – pro všechny typy
- dodatečné pojistné produkty za příplatek – pojištění předního skla, úrazové pojištění, asistenční služby – rozšířený balík [22]

5.2 Ukazatelé

Pojišťovnictví je rozvětvená oblast. Pokud bychom chtěli zjišťovat úspěšnost některého druhu pojištění u různých pojišťoven, můžeme porovnávat navzájem jednotlivé ukazatele pojistného trhu. V této kapitole bych ráda ukázala na jednom druhu pojištění a to na pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem vozidla, jehož podstata již byla vysvětlena, jakých poznatků lze z ukazatelů pojistného trhu dosáhnout a mají-li pro nás vypovídací hodnotu. Základem pro porovnání a výpočty jsou hodnoty uvedeny v příloze č. 2. Ukazatelé jsou zjišťovány z hodnot:

- a) počet pojištěných vozidel v kusech
- b) hrubé předepsané pojistné
- c) N na pojistné plnění (vyplacené)

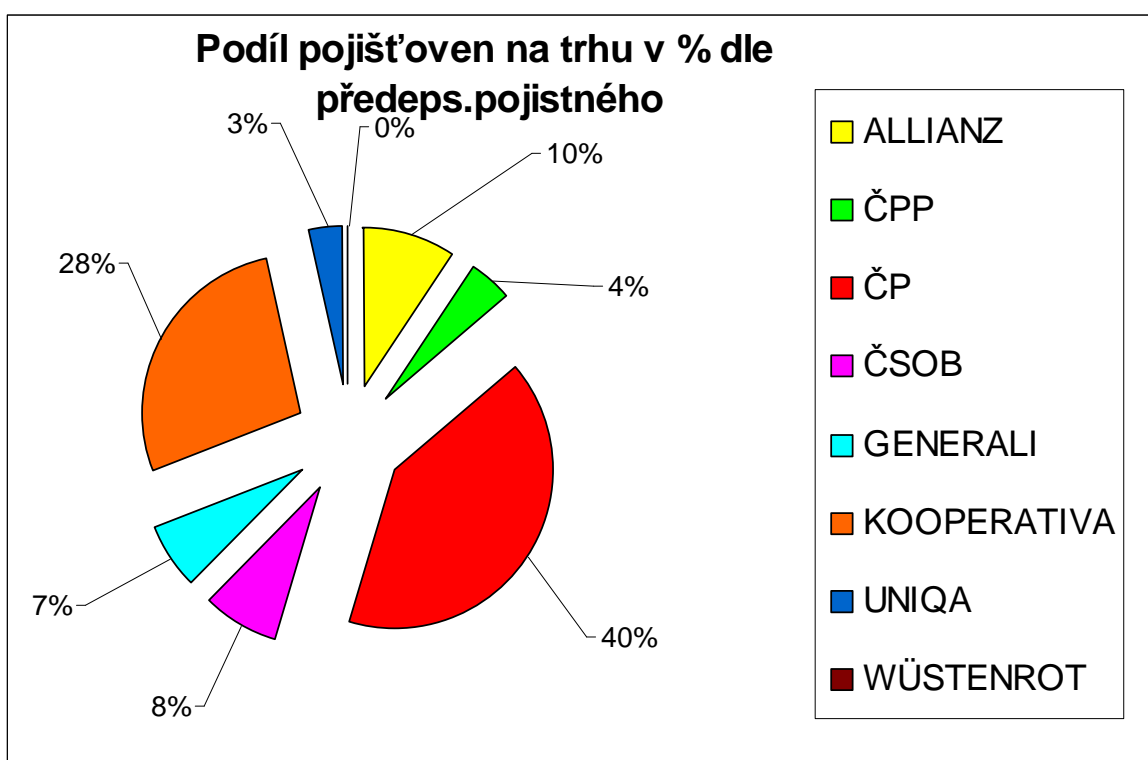
Obsah těchto veličin je v každé podkapitole vysvětlen.

Zaměřila jsem se na výpočet ukazatelů:

- Podíl pojišťoven na trhu podle předepsaného pojistného
- Podíl pojišťoven na trhu podle počtu pojištěných vozidel
- Průměrné vyplacené pojistné plnění na 1 pojištěné vozidlo
- Škodní průběh
- Průměrné pojistné na 1 pojištěné vozidlo
- „Zisk“ pojišťoven

5.2.1 Podíl pojišťoven na trhu podle předepsaného pojistného

V současné době působí na pojistném trhu České republiky 48 pojišťoven a zahraničních poboček. Z tohoto množství má jenom 9 pojišťoven povolení k poskytování pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem vozidla. Úspěšnost jednotlivých pojišťoven můžeme posuzovat jednak podle předepsaného pojistného, nebo podle počtu pojištěných vozidel. Graficky máme znázorněnou první variantu v procentech. Tento obrázek nám ukazuje nejsilnější pojišťovny v tomto druhu pojištění a naopak i ty, které mají velmi nízký podíl na trhu. Jak můžeme předpokládat, tak nejsilnější pojišťovnou na našem trhu je stále Česká pojišťovna dále Kooperativa a ostatní.

Graf 1: Tržní podíly pojišťoven za rok 2006 podle předepsaného pojistného

Zdroj: ČAP, <<http://www.finance.cz/pojisteni/statistika/predepsane-pojistne/2006/>>

5.2.2 Podíl pojišťoven na trhu podle počtu pojištěných vozidel

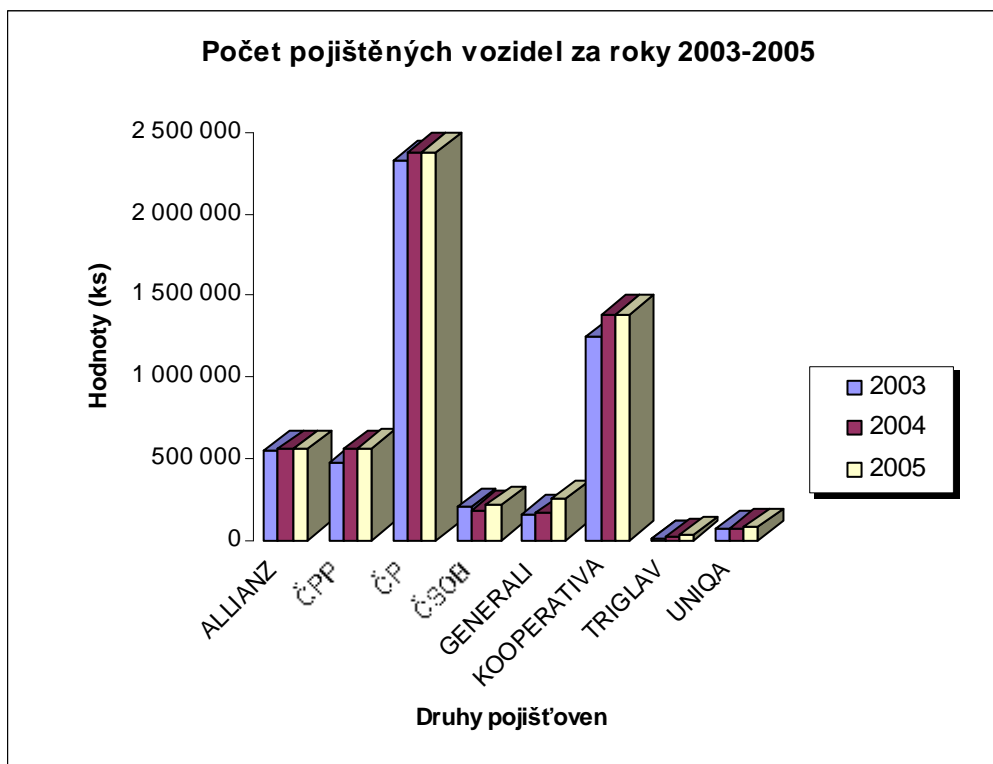
Pojišťovny své potencionální klienty získávají svými originálními nabídkami na pojištění. Každá pojišťovna má svoji strategii - jak si získat přízeň budoucích klientů. Pokud je nabídka pro klienta zajímavá, uzavře pojistnou smlouvu a stává se klientem dané pojišťovny. Velikost pojišťovny je kromě zisku dána i počtem uzavřených pojistných smluv. Situace je znázorněna na počtu pojištěných vozidel u zkoumaných pojišťoven. Tabulka vyjadřuje porovnání počtu pojištěných automobilů za jednotlivé roky u příslušných pojišťoven.

Tabulka 1: Počet pojištěných vozidel v ks za jednotlivé roky

Pojišťovny	Počet pojištěných vozidel v ks		
	2003	2004	2005
ALLIANZ	550 881	559 406	557 052
ČPP	475 667	557 650	562 407
ČP	2 330 483	2 377 616	2 378 024
ČSOB	199 139	183 923	217 254
GENERALI	157 979	163 783	254 286
KOOPERATIVA	1 251 553	1 385 968	1 384 860
TRIGLAV	3 639	12 419	28 602
UNIQA	66 665	71 193	80 233

Zdroj: Vlastní úprava

Z daných hodnot je zjištěno, jak si příslušná pojišťovna postupem let vede – jestli jí stoupá počet pojištěných vozidel, nebo je tomu naopak. U všech uvedených pojišťoven jde o vzrůstající tendenci, i když podle grafického znázornění nejde o nijak výrazné vzestupy. Jde o navýšení řádově tisíce pojistných smluv ročně. V tomto přehledu bezkonkurenčně vítězí Česká pojišťovna, která má u klientů velkou oblibu a tradici. I další pojišťovny mají nemalý význam na trhu dle počtu pojištěných vozidel.

Graf 2: Vývoj počtu pojištěných vozidel u pojišťoven za roky 2003-2005

Zdroj: Vlastní úprava

Grafické znázornění těchto hodnot je jasným důkazem toho, že lidé nepodceňují rizika, která se váží k vlastnění aut.

5.2.3 Průměrné vyplacené pojistné plnění na 1 poj. vozidlo

Klient uzavírá s pojišťovnou smlouvu. Pojišťovna se tímto uzavřením zavazuje k tomu, že pokud nastane pojistná událost, která je náplní této smlouvy, vyplatí klientovi pojistné plnění dohodnuté v uzavřené smlouvě nebo na základě podmínek uvedených v zákoně.

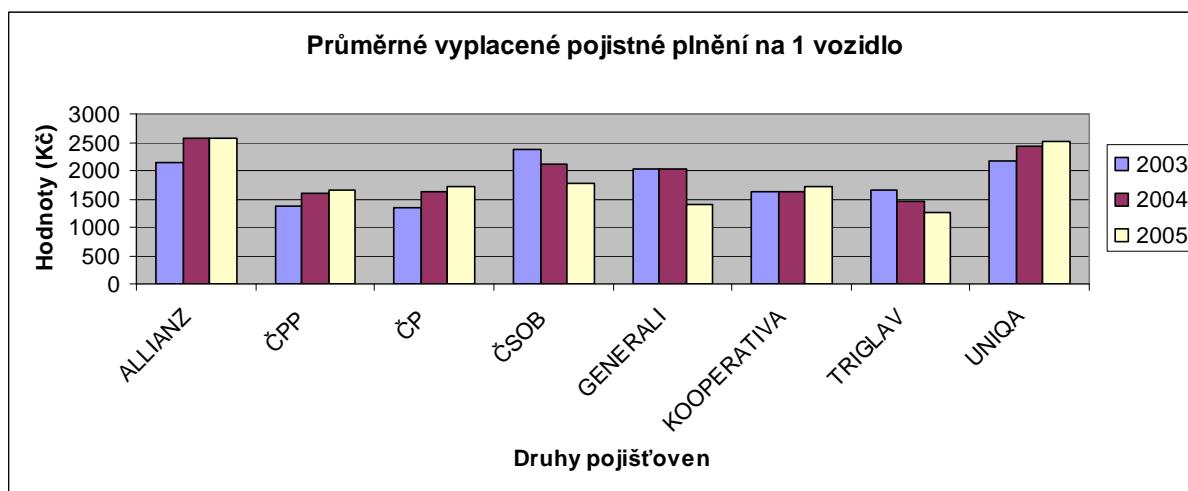
Průměrné vyplacené pojistné plnění na jedno pojištěné vozidlo je zjištěno jako podíl mezi vyplaceným poj. plněním (čili nákladů na toto pojistné plnění) a počtem pojištěných vozidel u pojišťovny za příslušný rok. Nejvíce by v roce 2005 vyplácela pojišťovna Allianz a dále Uniqa. V případě ostatních pojišťoven může být nižší částka dána například tím, že mají více klientů, nebo se liší v druzích pojištěných vozidel...aj.

Tabulka 2: Průměrné vyplacené pojistného plnění (Kč) na jedno vozidlo v jednotlivých letech

Pojišťovny	2003	2004	2005
ALLIANZ	2155	2562	2558
ČPP	1364	1596	1655
ČP	1343	1618	1701
ČSOB	2375	2115	1763
GENERALI	2032	2027	1404
KOOPERATIVA	1629	1627	1713
TRIGLAV	1649	1449	1259
UNIQA	2160	2416	2505

Zdroj: Vlastní úprava

Grafické znázornění nám tyto vypočtené hodnoty ukáže přehledněji.

Graf 3: Vývoj průměrného vyplaceného pojistného plnění na 1 pojištěné vozidlo

Zdroj: Vlastní úprava

5.2.4 Škodní průběh = škodovost (v %)

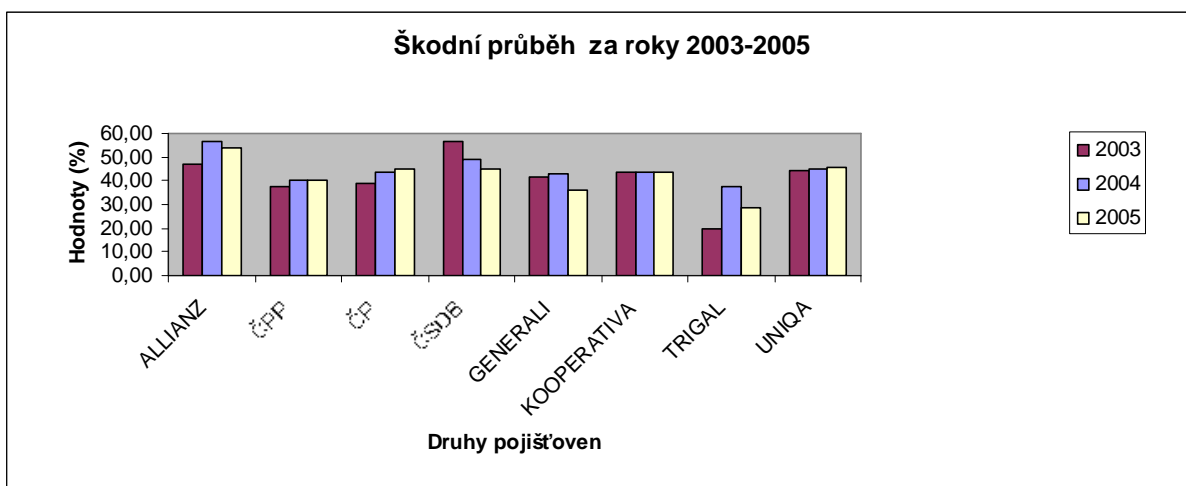
Jde o procentuální vyjádření poměru mezi přijatým pojistným za určitou dobu a vyplaceným pojistným plněním za stejný časový interval. Slouží k vyhodnocování

výhodnosti pojistného vztahu pro klienta i pro pojišťovnu. V zásadě se stanovuje jako podíl (v procentech) vyplacených škod a vytvořených rezerv za neuzavřené škody vůči zaplacenému pojistnému za určité období. Škodní průběh se stanovuje zpravidla samostatně pro každý druh nebo kategorii pojištění. V některých případech (např. u havarijního pojištění či pojištění přepravy) lze ujednat, že v případě příznivého škodního průběhu se pojištěnému vrací část zaplaceného pojistného. Jako čistý škodní průběh se označuje výpočet, kdy je zaplacené pojistné sníženo o kalkulované správní náklady pojišťovny. V případě vysoké hodnoty škodního průběhu vyplácí příslušná pojišťovna ve prospěch klientů, ale sama na tom moc nevydělá. To se týká například pojišťovny Allianz.

Tabulka 3: Škodní průběh (%) za jednotlivé roky u daných pojišťoven

Pojišťovny	2003	2004	2005
ALLIANZ	46,73	56,28	54,04
ČPP	37,67	40,51	40,57
ČP	39,09	43,93	45,31
ČSOB	56,58	48,93	44,95
GENERALI	41,91	43,12	36,06
KOOPERATIVA	43,34	43,63	43,38
TRIGAL	20,00	37,50	28,35
UNIQA	44,31	45,14	45,89

Zdroj: Vlastní úprava

Graf 4: Vývoj škodního průběhu za jednotlivé roky u daných pojišťoven

Zdroj: Vlastní úprava

5.2.5 Průměrné pojistné na 1 pojištěné vozidlo

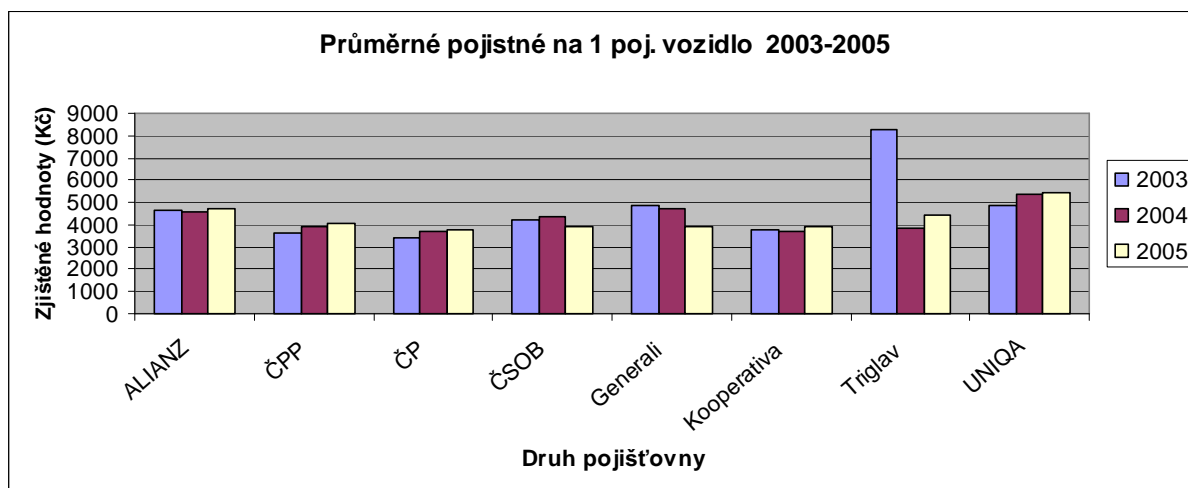
Tento ukazatel vypovídá o tom, jak roste výše předepsaného pojistného na jednu pojistnou smlouvu. Danou hodnotu zjistíme z poměru hrubého předepsaného pojistného k počtu pojištěných vozidel (tedy uzavřených smluv týkajících se vozidel). Výsledek nám říká, jaká průměrná částka pojistného připadne na jedno pojištěné vozidlo u příslušné pojišťovny. Zjištěná částka je obecná, protože nerozlišujeme druhy vozidel a další jiná rozdělení.

Tabulka 4: Průměrné pojistné (Kč) na jedno pojištěné vozidlo

Pojišťovny	2003	2004	2005
ALLIANZ	4611	4551	4734
ČPP	3622	3940	4081
ČP	3437	3683	3755
ČSOB	4198	4322	3922
GENERALI	4849	4701	3893
KOOPERATIVA	3759	3730	3948
TRIGLAV	8244	3865	4440
UNIQA	4875	5352	5459

Zdroj: Vlastní úprava

Z grafického znázornění lze vypožorovat, že rok 2003 byl o něco více rozmanitější oproti letům následujícím (co se týká částek). Některé pojišťovny se výrazně odlišovaly od těch druhých – například Triglav pojišťovna v roce 2003 zaznamenala opravdu vysoké pojistné na jedno vozidlo.

Graf 5: Vývoj průměrného pojistného na jedno pojištěné vozidlo za dané roky

Zdroj: Vlastní úprava

5.2.6 „Zisk“ pojišťoven

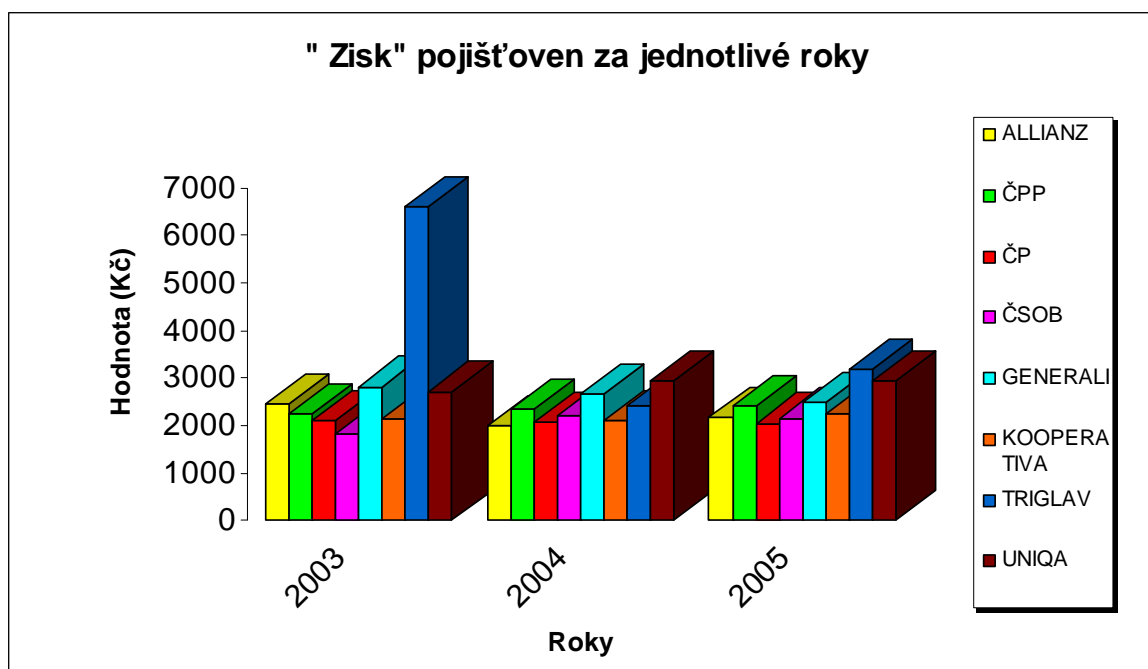
Hodnota se vypočítá jako rozdíl mezi průměrným pojistným a průměrným vyplaceným pojistným plněním na jedno pojištěné vozidlo (uzavřenou smlouvu).

Zjištěný rozdíl, tedy hodnota uvedená v tabulce, nám vyjadřuje peněžní částku, která zůstává pojišťovně. Pojišťovny se snaží, aby tento rozdíl měl kladnou hodnotu (zisk pojišťovny), ze kterého dále financuje další náklady (jde o výplaty zaměstnanců, kteří provádějí například likvidační činnost, na technické vybavení.....atd.). Do záporné hodnoty by se tato hodnota nikdy neměla vyšplhat, protože by sjednaná částka pojištění, kterou platí klient a částka, kterou platí pojišťovna, byla pro tuto instituci ztrátová.

Tabulka 5: Zisky pojišťoven (Kč) v jednotlivých letech

Pojišťovny	2003	2004	2005
ALLIANZ	2456	1990	2176
ČPP	2258	2344	2425
ČP	2093	2065	2054
ČSOB	1823	2207	2159
GENERALI	2817	2674	2489
KOOPERATIVA	2130	2103	2236
TRIGLAV	6595	2416	3182
UNIQA	2715	2936	2954

Zdroj: Vlastní úprava

Graf 6: Vývoj zisku, který připadne pojišťovnám za jednotlivé roky

Zdroj: Vlastní úprava

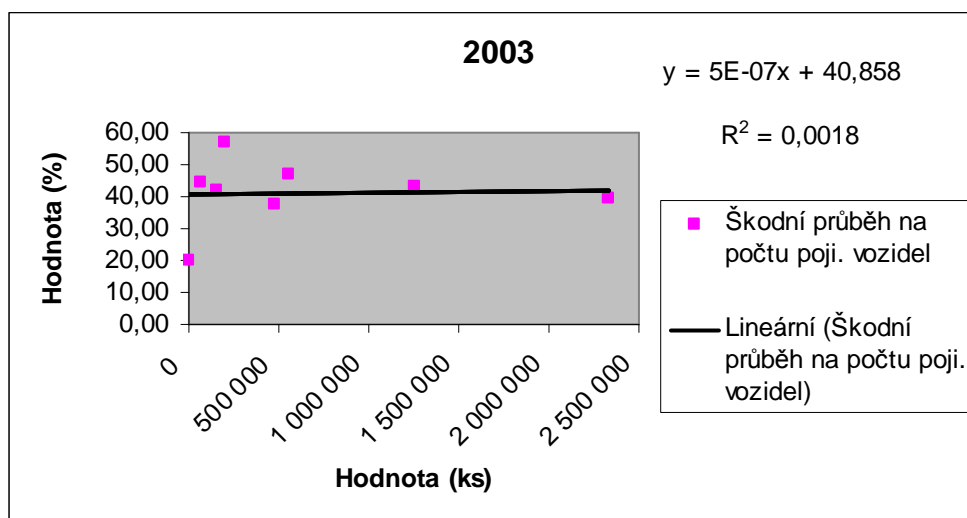
Graficky jsem zaznamenala některé odlišnosti v získaných částkách. Významně se odlišovala pojišťovna Triglav v daných třech letech. Může to být dáno například tím, že má specifickou oblast pojišťovaných vozidel (nákladních).

5.3 Závislosti zjištěných poměrů

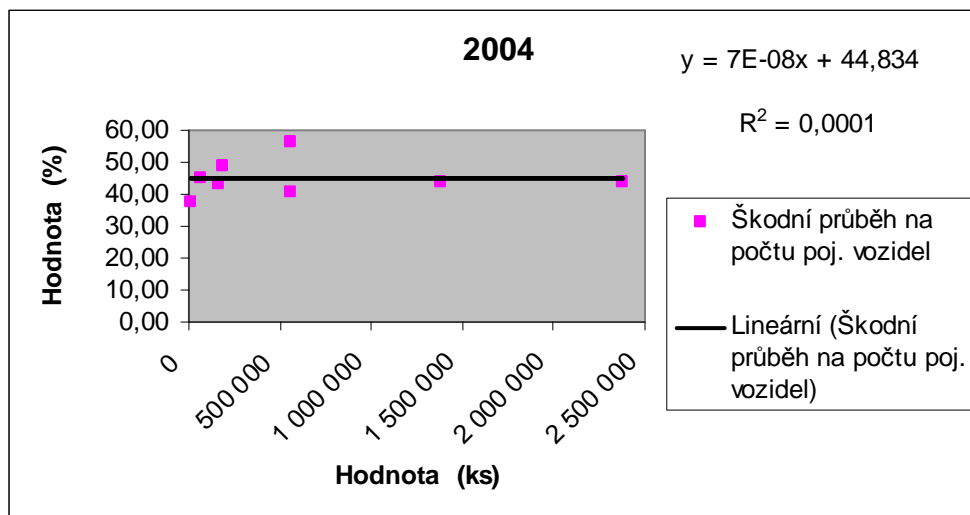
V této podkapitole se zaměřím na možný vznik závislostí mezi vypočtenými ukazateli. Závislosti zjistíme z hodnoty R^2 , neboli koeficientu těsnosti. Pokud se zjištěná hodnota bude přibližovat hodnotě 1, potom můžeme o porovnávaných hodnotách říci, že jsou na sobě závislé. Opačný případ nastává tehdy, pokud výsledná hodnota koeficientu R^2 se pohybuje kolem nuly. Potom jsou porovnávané hodnoty na sobě nezávislé.

5.3.1 Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel za rok 2003 - 2005

Z tohoto grafu můžeme usoudit, že zjištěný koeficient se silně přibližuje hodnotě 0. To znamená, že hodnota škodního průběhu není v tomto případě závislá na počtu vozidel. I poloha lineární přímk (vodorovná) naznačuje, že až na vychýlenost 2 pojišťoven jsou hodnoty nezávislé. V tomto případě se jedná o pojišťovny Allianz, která dosahuje největší škodovosti (54%) a pojišťovna Triglav, která naopak má hodnotu nejmenší (28%). U této pojišťovny by daná vychýlenost mohla předznamenávat například i špatné postavení a hospodaření pojišťovny na trhu. Toto zjištění platí pro rok 2005. *V porovnání s ostatními roky je vidět, že tato závislost nikdy neměla a asi ani nebude mít vypovídací hodnotu, která by řekla více.* Velikost pojišťovny nemá žádný vliv na zjištěnou závislost. K lépe vypovídajícím výsledkům bychom se dobrali při rozsáhlejších výpočtech.

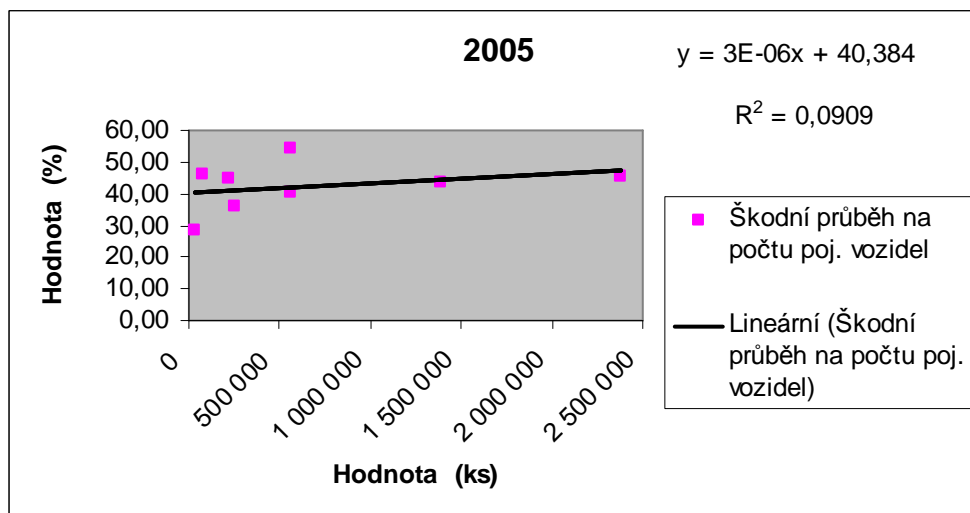

Graf 7: Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel 2003
Zdroj: Vlastní úprava

Graf 7: Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel 2004

Zdroj: Vlastní úprava

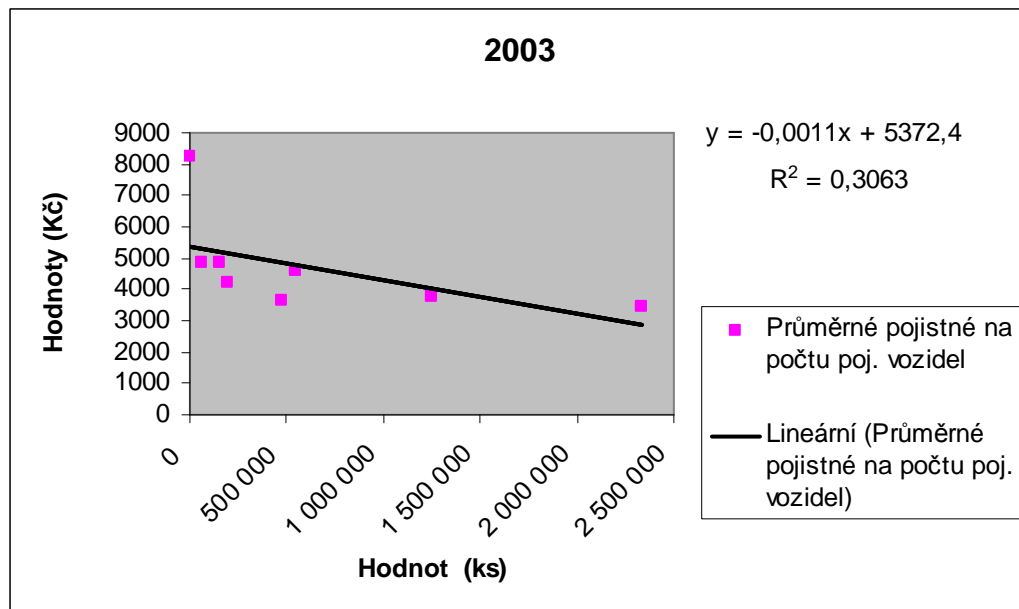

Graf 9: Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel 2005

Zdroj: Vlastní úprava

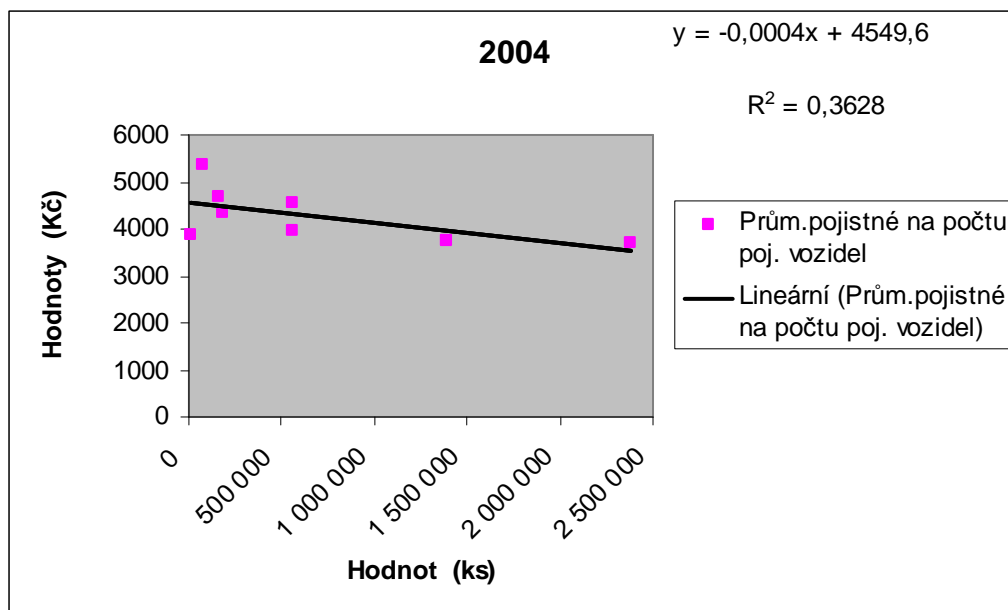
5.3.2 Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2003 - 2005

U tohoto poměru se snažím zjistit závislost průměrného pojistného na jedno pojištěné vozidlo na celkovém počtu pojištěných vozidel za příslušný rok u jednotlivých pojišťoven. Koeficient těsnosti R^2 se v tomto druhu závislostí nepřibližuje tak zdatelně hodnotě 0, ale ani zde nemůžeme hovořit o závislosti, protože vypočtená hodnota je stále nízká. Znakem tohoto výsledku může být fakt, že se jedná o malé pojišťovny, které vyplatily na průměrné pojistné vysoké částky a tím pádem jsou i málo výhodné pro klienta. Z hlediska vývoje v daných třech letech závislost zadaných hodnot rostla, i když v roce 2005 opět klesla.

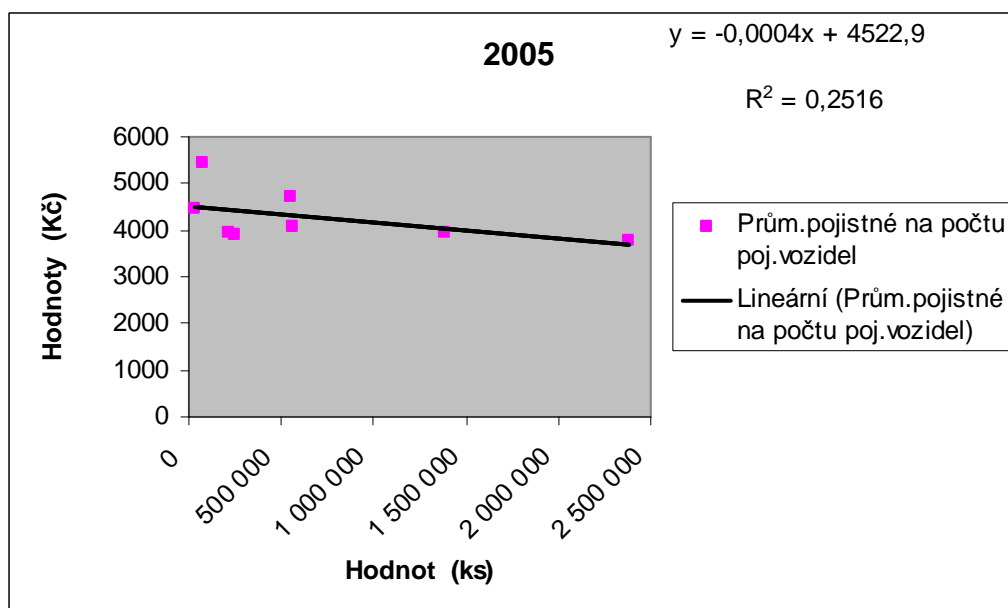
Graf 10: Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2003

Zdroj: Vlastní úprava

Graf 8: Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2004

Zdroj: Vlastní úprava

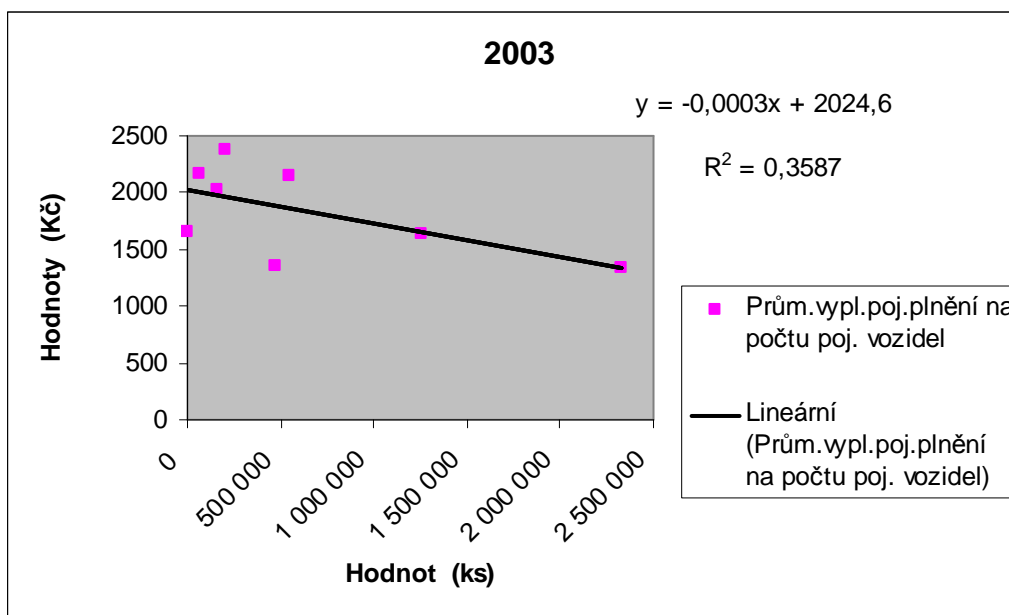

Graf 12: Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2005

Zdroj: Vlastní úprava

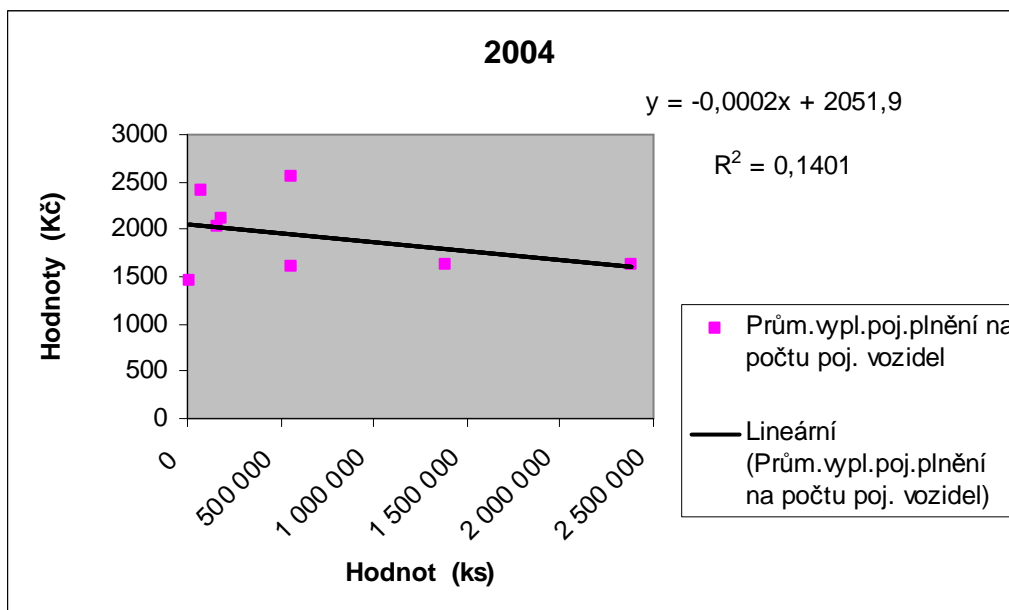
5.3.3 Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za roky 2003- 2005

I u tohoto druhu závislosti porovnáváme výsledné grafy 3 různá období a z hodnot veličiny R^2 je vidět, že v roce 2003 měla větší vypovídací schopnost než v roce 2005, kde už o závislosti nelze hovořit. Opět se ale najdou některé výjimky, které se od ostatních odlišují. Jde o pojišťovny Allianz a Uniqa, které mají hodnoty vyšší než ty předešlé. Nebo naopak pojišťovny Triglav a Generali, jejichž hodnoty jsou oproti zbývajícím pojišťovnám nízké. Pojištěný tedy po vzniku pojistné události nedostane vyplaceno tak velké průměrné pojistné plnění, jako tomu bude u pojišťoven Allianz a Uniqa. Tyto závěry se týkají roku 2005. Pokud bychom se podívali na průběh závislostí během daných tří let tak je vidět, že má klesavou tendenci a nelze o závislosti těchto zjištěných hodnot hovořit.

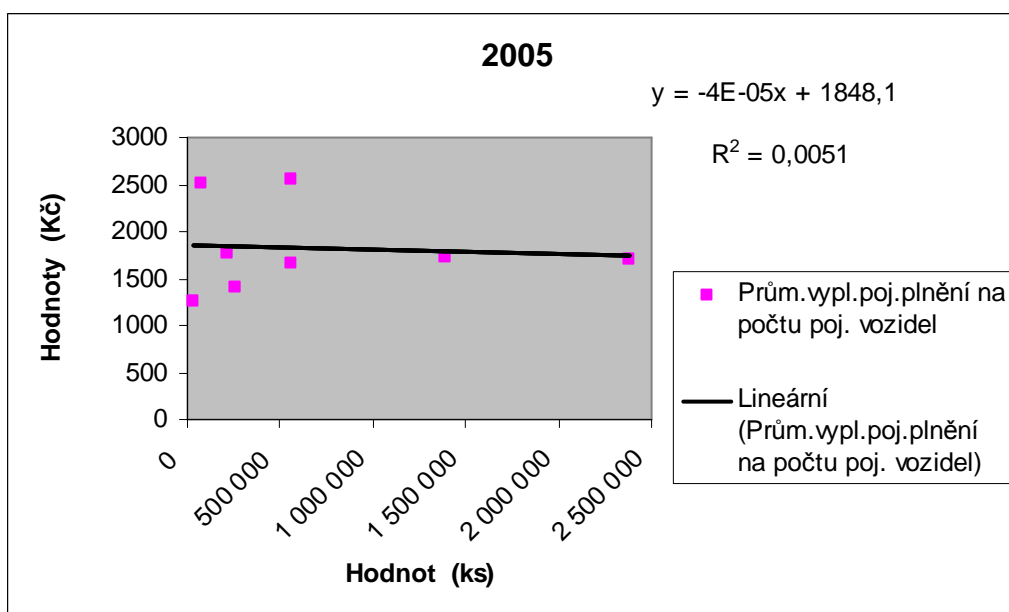

Graf 13: Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za rok 2003

Zdroj: Vlastní úprava

Graf 9: Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za rok 2004
Zdroj: Vlastní úprava

Graf 15: Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za rok 2005
Zdroj: Vlastní úprava

Při pohledu na průběh závislostí ve sledovaných třech letech se dá říci, že postupem let se závislost těchto hodnot snižovala a pro rok 2005 už nemá téměř žádnou vypovídací hodnotu. Kolísavé hodnoty některých pojišťoven mohou být dány výší vyplaceného pojistného plnění, které se během let mění, ale i počtem pojištěných vozidel, které není během let stejné.

Zjišťované závislosti jsou praktickou ukázkou toho, že se pojišťovny během let zaměřují na odlišnější priority (v sazbách) než v letech předešlých, proto nelze z těchto závislostí přesně určit nejlepší pojišťovnu, nebo jiný druh závěru. Na to bychom potřebovali znát mnoho dalších údajů, které nejsou bohužel pro nás vždy veřejně dostupné. Strategie pojišťoven se mění za účelem zlepšení její ekonomiky. Je to logické. Ne všechny pojišťovny mají jako hlavní druh pojištění právě POPV, proto jsou sazby tak různorodé.

Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na problematiku pojišťovnictví. O tomto segmentu naší ekonomiky bylo již mnoho řečeno. Nejedním člověkem zasvětil tomuto tématu svůj čas a pozornost, aby ukázal, jak je tato problematika zajímavá, pestrá a pro všechny v dnešní době důležitá. Proto jsem si i já toto téma vybrala za předmět mé práce. Měli bychom si totiž uvědomit, že největším bohatstvím každého z nás je zdraví. Dalším pilířem pro člověka je jeho majetek, který tvoří nejen jeho domov, ale i zázemí.

První část práce se na svém počátku zabývala *obecným popisem pojišťovnictví*, které má bohatou a dlouhou historii. Postupem let u nás vznikla velká řada pojišťoven, které uspokojují naše potřeby. Dále práce směřovala k vysvětlení problematiky *pojistného rizika* a rizika obecně. Problematika pojmu riziko je velmi rozsáhlá a byly uvedeny *druhy pojištění*, které jsou na současném pojistném trhu nabízeny k většímu bezpečí klienta. Každý druh pojištění má svá specifika a svůj důležitý význam, podle kterého se řídí i výběr daného druhu pojištění.

Aplikační část této práce se zaměřila na konkrétní druh pojištění a tím bylo pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla. V práci jsem sledovala a porovnávala postavení a vývoj pojišťoven v této oblasti podle zjištěných ukazatelů. Českému trhu stále dominuje Česká pojišťovna. Stále je vedoucí pojišťovnou v počtu pojištěných vozidel u nás. Pojišťovna Allianz za poslední roky vyplatila největší částky na průměrném pojistném plnění. Dále pojišťovna Triglav vykázala skokové změny v ukazateli průměrné pojistné na jedno pojištěné vozidlo. Důvody, které byly příčinou takového kolísání mohou být různé. Můžeme se domnívat, že je to strategie pojišťovny, nebo se tato pojišťovna zaměřuje na specifický druh vozidel. Byla zjištěna i řada závislostí mezi jednotlivými ukazateli. Tyto závislosti se během let měnily, což dokazují uvedené grafy. Závislosti vypovídají o vztazích (pokud nějaké jsou) mezi danými ukazateli. Kdybychom znali další jiné a konkrétnější údaje, měli by pro nás jistě větší vypovídací hodnotu.

Hlavním smyslem a cílem mé bakalářské práce bylo přiblížit obecnou charakteristiku pojišťovnictví. Dále jsem prakticky analyzovala strukturu pojišťoven z hlediska pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Cíl práce byl splněn a troufám si říci, že i překročen o zjištění závislostí mezi vypočtenými ukazateli.

Seznam použité literatury

Odborné publikace:

- [1] ČEJKOVÁ, V., ČÁMSKÝ, FR., ŘEZÁČ, FR., ŠEDOVÁ, J.: *Pojišťovnictví*. MU Brno, Brno, 199, ISBN 80-210-1637-x
- [2] Prof.Ing.WALTER,CSc.,JAR.: *Základy pojišťovnictví*. VŠE Praha, 1994, ISBN 80-7079-305-8
- [3]Ing. DUCHÁČKOVÁ,CSc., E.: *Pojišťovnictví*, VŠE Praha, 1995, ISBN 80-7079-066-0
- [4] CHALOUPECKÝ, J., MARVAN, M.: *Dějiny v Pojišťovnictví v Československu 3, (1945-1992)*, Praha, 1997, ISBN 80-
- [5] KARFÍKOVÁ, M., PŘIBYL, VL., ČECHOVÁ, J.: *Základy pojišťovacího práva*, naklad. Orac, s.r.o, Praha 3, 2001, ISBN 80-86199-27-4
- [6] JUDr. VOŽENÍLEK, V., Ing. CHLAŇ,PhD., A.: *Pojišťovnictví*, dopr.fakulta J.P. v PCE, Pardubice, 2003, ISBN 80-7194-564-1

Legislativní normy:

- [7] Vyhláška Ministerstva financí č. 205/1999 Sb., kterou se provádí zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů vyhl. č. 429/2002 Sb.
- [8] Zákon č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- [9] Zákon č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví) ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

- [10] <http://www.cap.cz> Česká asociace pojišťoven
- [11] <http://www.ckp.cz> Česká kancelář pojistitelů

- [12] <http://www.koop.cz> Kooperativa, pojišťovna, a. s.
- [13] <http://www.cnb.cz> Česká národní banka
- [14] <http://www.allianz.cz> Allianz pojišťovna, a.s.
- [15] <http://www.cpp.cz> Česká podnikatelská pojišťovna, a. s
- [16] <http://www.triglav.cz> Triglav pojišťovna, a.s.
- [17] <http://www.generali.cz> Generali Pojišťovna, a.s.
- [18] <http://www.csobpoj.cz> ČSOB Pojišťovna, a. s
- [19] <http://www.uniqa.cz> UNIQA pojišťovna, a. s.
- [20] <http://www.cpoj.cz> Česká pojišťovna, a. s
- [21] <http://www.wuestenrot.cz> Wüstenrot pojišťovna, a. s

Další zdroje:

- [22] <http://www.top-pojisteni.cz> Povinné ručení pojišťoven
- [23] <http://www.aon.com> Analýza rizik
- [24] <http://www.oacb.cz> Druhy pojištění

Seznam zkratk

ALLIANZ	Allianz pojišťovna, a.s.
ČPP	Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.
ČP	Česká pojišťovna, a.s.
GENERALI	Generali Pojišťovna, a.s.
ČSOB	ČSOB Pojišťovna, a.s.
KOOPERATIVA	Kooperativa pojišťovna, a.s.
TRIGLAV	Triglav pojišťovna, a.s.
UNIQA	UNIQA pojišťovna, a.s.
ŽP	životní pojištění
NP	neživotní pojištění
EU	Evropská Unie
EHP	Evropský hospodářský prostor
ČR	Česká republika
POVP	pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Seznam tabulek a grafů

Tabulky:

- Tabulka 1: Počet pojištěných vozidel v ks za jednotlivé roky
- Tabulka 2: Průměrné vyplacené pojistného plnění (Kč) na jedno vozidlo v jednotl. letech
- Tabulka 3: Škodní průběh (%) za jednotlivé roky u daných pojišťoven
- Tabulka 4: Průměrné pojistné (Kč) na jedno pojištěné vozidlo
- Tabulka 5: Zisky pojišťoven (Kč) v jednotlivých letech

Grafy:

- Graf 1: Tržní podíly pojišťoven za rok 2006 podle předepsaného pojistného
- Graf 2 : Vývoj počtu pojištěných vozidel u pojišťoven za roky 2003-2005
- Graf 3: Vývoj průměrného vyplaceného pojistného plnění na 1 pojištěné vozidlo
- Graf 4 : Vývoj škodního průběhu za jednotlivé roky u daných pojišťoven
- Graf 5: Vývoj průměrného pojistného na jedno pojištěné vozidlo za dané roky
- Graf 6: Vývoj zisku, který případně pojišťovna za jednotlivé rok
- Graf 7: Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel 2003
- Graf 8: Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel 2004
- Graf 9: Závislost škodního průběhu na počtu pojištěných vozidel 2005
- Graf 10: Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2003
- Graf 11: Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2004
- Graf 12: Závislost průměrného pojistného na počtu pojištěných vozidel pro rok 2005
- Graf 13: Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za rok 2003
- Graf 14: Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za rok 2004
- Graf 15: Závislost průměrného vyplaceného pojistného plnění na počtu pojištěných vozidel za rok 2005

Seznam příloh

- Příloha 1: Pojmy
- Příloha 2: Základní tabulka, z které vycházejí výpočty
- Příloha 3: Grafické znázornění postupu vyřízení pojistné události
- Příloha 4: Slovní popis postupu vyřizování pojistné události
- Příloha 5: Seznam pojišťoven působících na českém trhu
- Příloha 6: Předepsané pojistné členů ČAP za rok 2006 (v tis. Kč)

POJMY

Následující pojmy jsou uvedeny na základě znění zákona č.37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě) a zákona č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

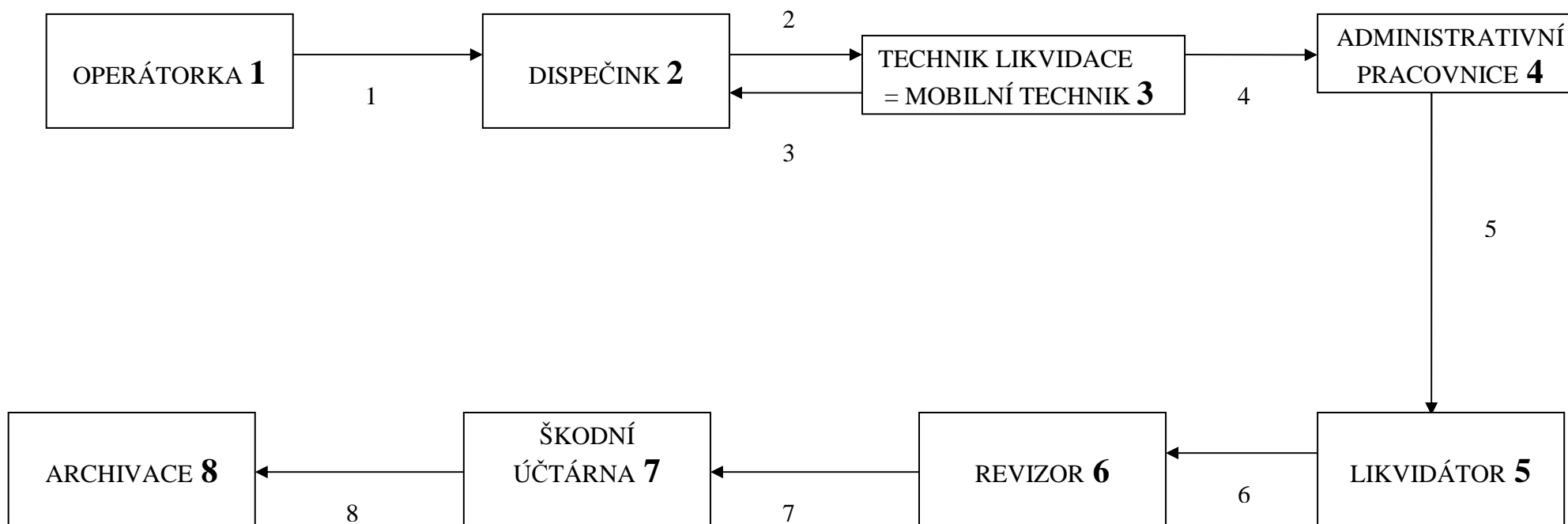
- Vozidlo - silniční vozidlo, zvláštní vozidlo a trolejbus; silničním vozidlem je vozidlo druhu moped, motocykl, tříkolka nebo čtyřkolka, osobní automobil, autobus, nákladní automobil, speciální automobil, tahač, přípojné vozidlo; zvláštním vozidlem je vozidlo druhu traktor a jeho přípojná vozidla (včetně jednonápravového traktoru s přívěsem), pracovní stroj samojízdný, pracovní stroj přípojný a vozidla kategorie R; zvláštním vozidlem kategorie R jsou ostatní vozidla, která nelze zařadit do výše uvedených kategorií, zejména sněžný skútr, rolba, čtyřkolka určená pro přepravu materiálů nebo technologií; za vozidlo se nepovažuje invalidní vozík.
- Pojistitelem - je pojišťovna, která je podle zvláštního právního předpisu oprávněna provozovat na území České republiky pojištění odpovědnosti.
- Pojistníkem - je ten, kdo uzavřel s pojistitelem smlouvu o pojištění odpovědnosti.
- Pojištěný - ten, na jehož odpovědnost za škodu se pojištění odpovědnosti vztahuje.
- Poškozený - je ten, komu byla provozem vozidla způsobena škoda a má nárok na náhradu škody podle tohoto zákona.
- Pojistná smlouva - pojištění odpovědnosti vzniká na základě pojistné smlouvy. Pojistitel je povinen pojistnou smlouvu uzavřít, jestliže návrh na její uzavření neodporuje tomuto zákonu nebo všeobecným pojistným podmínkám pojistitele. V pojistné smlouvě se lze od tohoto zákona odchýlit jen tehdy, pokud tím nedochází ke snížení nebo omezení nároků poškozeného z pojištění odpovědnosti. Bezprostředně po uzavření pojistné smlouvy týkající se tuzemského vozidla je pojistitel povinen vydat pojistníkovi doklad o pojištění odpovědnosti (dále jen "doklad o pojištění") a na žádost pojistníka zelenou kartu. Náležitosti dokladu o pojištění stanoví Ministerstvo financí (dále jen "ministerstvo") vyhláškou.
- Škodní událost - skutečnost, ze které vznikla škoda a která by mohla být důvodem vzniku práva na pojistné plnění.

- Pojistné riziko - míra pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím.
- Pojistná hodnota - nejvyšší možná majetková újma, která může v důsledku pojistné události nastat.
- Pojistné - úplata za soukromé pojištění.
- Pojistná událost - nahodilá skutečnost blíže označená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění.
- Oprávněná osoba - osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.
- Zelená karta - mezinárodní karta automobilového pojištění.
- Bonus - sleva na pojistném nebo zvýhodnění pojištění za bezeškodný průběh.
- Malus - opak bonusu, tedy přírůžka ke stanovenému pojistnému při nesplnění stanovených podmínek a tím může být nepříznivý škodní průběh.
- Pojištění odpovědnosti - vzniká na základě pojistné smlouvy. Pojistitel je povinen pojistnou smlouvu uzavřít, jestliže návrh na její uzavření neodporuje zákonu nebo všeobecným pojistným podmínkám pojistitele. Bezprostředně po uzavření pojistné smlouvy týkající se tuzemského vozidla je pojistitel povinen vydat pojistníkovi doklad o pojištění odpovědnosti a na žádost pojistníka zelenou kartu. Náležitosti dokladu o pojištění stanovuje vyhláška č. 205/1999 Sb.
- Všeobecné pojistné podmínky (VPP) - obecně vysvětlují podmínky vzniku a zániku pojistné smlouvy, způsob a termíny placení pojistného, podmínky pro pojistné plnění, stanoví práva a povinnosti pojištěného a pojednávají o důsledcích jejich neplnění atd.

STATISTIKA POJIŠŤOVEN POSKYTUJÍCÍCH POPV K 31.12.2005

Pojišťovny	Počet pojištěných vozidel(v ks)			Hrubé předepsané pojistné (v mil. Kč)			Náklady na pojistná plnění (v mil.Kč)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
ALLIANZ	550 881	559 406	557 052	2 540	2 546	2 637	1 187	1 433	1 425
ČPP	475 667	557 650	562 407	1 723	2 197	2 295	649	890	931
ČP	2 330 483	2 377 616	2 378 024	8 009	8 757	8 930	3 131	3 847	4 046
ČSOB	199 139	183 923	217 254	836	795	852	473	389	383
GENERALI	157 979	163 783	254 286	766	770	990	321	332	357
KOOPERATIVA	1 251 553	1 385 968	1 384 860	4 705	5 169	5 468	2 039	2 255	2 372
TRIGLAV	3 639	12 419	28 602	30	48	127	6	18	36
UNIQA	66 665	71 193	80 233	325	381	438	144	172	201
Celkem	5 236 300	5 311 958	5 462 718	19 683	20 663	21 737	8 266	9 336	9 751

Zdroj: ČBN, <http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/vz_pojistovny/download/vz_pojistovny_2005.pdf>

POSTUP VYŘÍZENÍ POJISTNÉ UDÁLOSTI

SLOVNÍ POPIS POSTUPU VYŘIZOVÁNÍ POJ.UDÁLOSTI

Operátorka - obsluha na telefonu, na její linku se ohlašuje způsobená dopravní nehoda, která se bude vyřizovat (z důvodu zjištění oprávněnosti nároku a jeho výše), tato pracovnice zjišťuje příslušné informace o dané události, zapíše si kontakt na účastníky nehody a hlavně zapíše místo výskytu poškozené věci, její zápis se ukládá do příslušného počítačového programu, který je pro tyto potřeby zřízen, zapsanou zprávu vygeneruje příslušný automat a zašle zprávu na dispečink.

Dispečink – je jediný v ČR, hlavním úkolem na dispečinku je zjistit umístění poškozené věci (nabouraného auta) – pomocí map si vyhledají pracovníci na dispečinku příslušnou lokalitu, v které působí technici likvidace a jim je tato zpráva sdělena.

Technik likvidace - obdrží potřebné údaje díky došlému mailu, nebo SMS zprávou, která mu je automaticky z dispečinku zaslána, tato zpráva obsahuje adresu a přímé spojení (telefon) na klienta, technik si s ním domluví prohlídku (poškozeného vozidla), fyzicky se provede prohlídka se zápisem, daný zápis se zpracuje do počítačového programu (určeného na tyto události) a provede se také nafocení daného vozidla – toto vše musí příslušný technik zvládnout do 3 dnů od nahlášení pojistné události (dáno vnitřním předpisem pojišťovny).

Dispečink - zpráva, kterou sepsal a odeslal technik likvidace se dostane zpět na dispečink a zde se zjištěné informace rozdělí – zjistí se, jestli bude potřebná druhá prohlídka poškozeného vozu, pokud se zjistí, že se nic takového již provádět nebude, přichází na řadu práce administrativní pracovnice

Administrativní pracovnice - registruje danou škodu oficiálně a přidělí ji příslušnému likvidátorovi – ty dělíme na 4 typy:

- likvidátor povinného ručení
- likvidátor havarijního pojištění
- likvidátor majetku – občanský (zjišťuje přes rodné číslo)
- likvidátor majetku – na průmyslové pojištění (zjišťuje přes IČO)

Likvidátor - jeho prací je sehnat potřebné podklady (spisy), týkající se této dané události pro havarijní poj. to jsou doklady, zápis technika likvidace, fotky, oznámení pojistné události, velký technický průkaz, řidičský průkaz (toho, kdo řídil), faktura za opravu vozidla, zápis policie – pokud byl (do škody 50 000 Kč se nemusí hlásit), leasingová smlouva – pokud je auto na leasing + tzv. uvolnění vinkulace (auto je stále majetkem leasingové společnosti – ta se tímto dokumentem kryje), pro povinné ručení – pro nabouraného účastníka nehody potřebuji již zmíněné doklady a pro pojištěného to je – kopie velkého technického průkazu, řidičský průkaz, kopii policejního zápisu, kopii pojistné smlouvy si likvidátor nalezne v databázi sám.

Dále likvidátor vypočte v počítačovém programu (AVN, AUDATEX) náklady na opravu podle zápisu mobilního technika, vypočítanou částku porovná s fakturovanou částkou, kterou mu klient přinese (měla by se shodovat), posuzuje případné krácení pojistného plnění, které vzniká při požití alkoholu, nebo při nezpůsobilosti řidiče k jízdě...). Tyto částky se sráží majiteli auta (zavinil nehodu) z havarijního pojištění, tím je vše uzavřeno a sepíše se likvidační zpráva.

Revizor - zkontroluje důležitá fakta spisu (rodné číslo, SPZ.....), projde zjištěný výpočet škody, zprávu likvidátora – tu ukončí v počítačovém systému a zasílá pokyn na škodní účtárnu.

Škodní účtárna - zjistí si, zda se bude platit škoda složenkou, nebo přes účet a tento úkon provede.

Archivace - uzavřená pojistná událost se archivuje.

Vnitřní audit - vzniká při výjimečných situacích – pokud někdo z pojišťovny dá podnět, že jde o podvod.

Zdroj: Vlastní

POJIŠŤOVNY SE SÍDLEM V ČR

stav k 16.3.2007

NÁZEV POJIŠŤOVNY	DRUH	ADRESA
AEGON Pojišťovna, a.s	Ž	Na Pankráci 26, 140 00 Praha 4
AIG CZECH REPUBLIC pojišťovna, a.s.	N	V Celnici 1031/4, 110 00 Praha 1
Allianz pojišťovna, a.s.	U	Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8
Aviva životní pojišťovna, a.s.	Ž	Londýnská 41, 120 21 Praha 2
AXA životní pojišťovna, a.s.	U	Lazarská 13/8, 120 00 Praha 2
Cestovní pojišťovna ADRIA Way družstvo	N	Mírové náměstí 3d/519, 703 00 Ostrava
Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.	U	Budějovická 5/64, 140 00 Praha 4
Česká pojišťovna a.s.	U	Na Pankráci 121, 140 21 Praha 4
Česká pojišťovna ZDRAVÍ a.s.	N	Litevská 1174/8, 100 00 Praha 10
ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	U	Masarykovo náměstí 1458, 532 18 Pardubice
D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s.	N	Benešovská 40, 101 00 Praha 10
Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna, a.s.	N	Molákova 576/11, 186 00 Praha 8
Evropská Cestovní Pojišťovna, a.s.	N	Křižíkova 36a, 186 00 Praha 8
Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.	N	Vodičkova 34/701, P.O.BOX 6, 111 21 Praha 1
Generali Pojišťovna a.s.	U	Bělehradská 132, 120 84 Praha 2
HALALI, všeobecná pojišťovna, a.s.	N	Jungmannova 32/25, 117 18 Praha 1
Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	U	Římská 45, 120 00 Praha 2
ING pojišťovna, a.s.	N	Nádražní 344/25, 150 00 Praha 5
Komerční pojišťovna, a.s.	U	Karolinská 1/650, 186 00 Praha 8
Komerční úvěrová pojišťovna EGAP, a.s.	N	Vodičkova 34/701, 111 21 Praha 1
Kooperativa, pojišťovna, a.s.	U	Templová 747, 110 01 Praha 1
MAXIMA pojišťovna, a.s.	U	Na dlouhém lánu 508/41, 160 00 Praha 6
POJIŠŤOVNA CARDIF	U	Na Rybníčku 5/1329, 120 00 Praha

PRO VITA, a.s.		2
Pojišťovna České spořitelny, a.s.	U	náměstí Republiky 115, 530 02 Pardubice
Pojišťovna Slavia a.s.	N	Ve struhách 27/1076, 160 00 Praha 6
Pojišťovna VZP, a.s.	N	Jankovcova 1566/2b, Praha 7 - Holešovice, PSČ 170 04
PRVNÍ AMERICKO - ČESKÁ POJIŠŤOVNA, a.s., angl. FIRST AMERICAN CZECH INSURANCE COMPANY	U	V Celnici 1028/10, 117 21 Praha 1
Servisní pojišťovna a.s.	N	tř. T. Bati 627, 763 02 Zlín
Triglav pojišťovna, a.s.	N	Novobranská 1, 602 00 Brno
UNIQA pojišťovna, a.s.	U	Bělohorská 19, 160 12 Praha 6
VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna, a.s.	U	Francouzská 28, 120 00 Praha 2
Vitalitas pojišťovna, a.s.	N	Roškotova 1225/1, 140 00 Praha 4
Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.	Ž	nám. Kinských 602/2, 150 00 Praha 5

Zdroj: ČNB,

<http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/pojistovny/pojistovny_sidlo_cr.html>

Vysvětlivky:

U - pojišťovna poskytuje životní i neživotní pojištění

Ž - pojišťovna poskytuje pouze životní pojištění

N - pojišťovna poskytuje pouze neživotní pojištění

PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ ČLENŮ ČAP ZA ROK 2006 (v tis. Kč)

Pojišťovny	Podíl pojišťoven na trhu dle předepsaného pojistného				
	celkový podíl (Kč)	celkový podíl (%)	podíl NP (Kč)	podíl NP (%)	POPV (Kč)
ALLIANZ	9 373 217	7,82	7 230 797	9,93	2 488 696
ČPP	4 345 158	3,63	3 262 338	4,48	2 237 934
ČP	39 667 243	33,10	26 459 685	36,35	8 753 233
ČSOB	7 674 006	6,40	3 241 690	4,45	1 057 657
GENERALI	6 388 077	5,33	4 423 383	6,08	1 403 572
KOOPERATIVA	27 427 383	22,88	21 155 008	29,06	5 468 554
UNIQA	3 147 661	2,63	2 302 844	3,16	708 477
WÜSTENROT	17 034	0,01	17 034	0,02	10 930

Zdroj: <<http://www.finance.cz/pojisteni/statistika/predepsane-pojistne/2006/>>

ÚDAJE PRO KNIHOVNICKOU DATABÁZI

Název práce	POROVNÁNÍ POJISTNÝCH RIZIK, VZNIKAJÍCÍCH U POJISTNÝCH UDÁLOSTÍ
Autor práce	Klimešová Lucie
Obor	Veřejná ekonomika a správa
Rok obhajoby	2007
Vedoucí práce	doc. Ing. Radim Roudný, CSc.
Anotace	<p>Tématem této bakalářské práce je zpracování problematiky pojistných rizik. Pojistné riziko nám samo o sobě vyjadřuje míru pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím.</p> <p>Obsahem práce je charakteristika pojišťovnictví. Navazující část práce obecně popisuje vysvětlení pojmu „riziko“ a s ním související problematika. V práci se dále objeví konkrétní popis jednotlivých druhů pojištění, která poskytují ochranu proti případným rizikům, která nám mohou hrozit.</p> <p>Bakalářská práce se prakticky zaměřuje na oblast povinného ručení, které v sobě skrývá mnohá rizika a nebezpečí, kterých bychom se měli vyvarovat. Na základě tohoto typu pojištění je na několika pojišťovnách názorně popsáno a zjišťováno (ze zadaných a zjištěných ukazatelů), jaké postavení, výhody, nabídky a závislosti mají pojišťovny mezi sebou, na trhu a co všechno ze zjištěných údajů pomůže budoucím klientům v rozhodování (druh pojištění, typ pojišťovny v rámci povinného ručení).</p>
Klíčová slova	Význam pojišťovnictví, riziko, druhy pojištění, pojišťovny, ukazatele a závislosti